

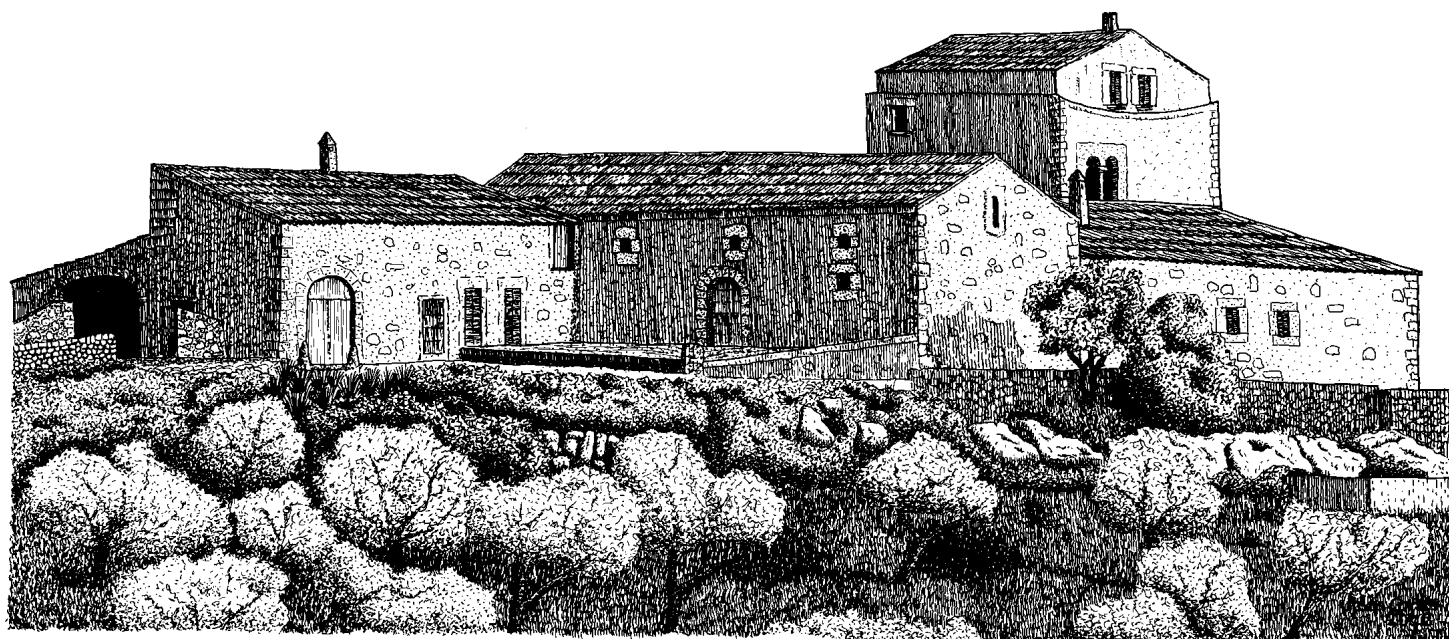
flor de card

Sant Llorenç des Cardassar * Agost-setembre del 2006 * núm. 340

En aquest número:

- * **El pregó de les festes, a càrrec de Pau Debon**
- * **La piscina de Pedrojota, a la Costa dels Pins**
- * **L'organització de les festes de Sant Llorenç**
- * **Un patriotisme de mel i sucre**
- * **Memòria històrica: Guillem Llinàs Riera, *Mec*, un llorençí emprenedor**
- * **El butlletí del Partit Popular**
- * **El transport escolar**
- * **Entrevista a Maria Antònia Munar, Presidenta del Consell de Mallorca**
- * **Nuclear, no gràcies**
- * **Sant Llorenç, ahir: una fotografia de l'escola**
- * **Les seccions fixes habituals:**
 - Editorial
 - Batec
 - Història
 - Esports
 - Espipellades
 - Demografia
 - El temps
 - Pàgina infantil

Son Vives

La sala Rigal

La veritat és que la compra de la sala Rigal per part de l'Ajuntament no ha sorprès gairebé ningú. Feia tant de temps que se'n parlava que molta gent es pensava que l'operació ja estava feta des de feia estona. De fet, n'hi ha que fins i tot sospiten que quan en Melcion Mascaró se'l va quedar ja hi havia una espècie d'acord amb l'Ajuntament per recomprar-lo.

Sigui com sigui, l'operació és important no només pel que suposa de cara a dotar el nucli de Sant Llorenç d'un local adequat per a fer actes públics i altres activitats culturals, sinó també per la despesa econòmica que suposa la seva compra i la seva rehabilitació. I, com tot, aquesta operació comporta punts a favor, altres en contra i alguns dubtes.

Nosaltres consideram positiu que Sant Llorenç compti, com tots els pobles veïnats, amb un immoble d'aquestes característiques i valoram que estigui situat en un lloc cèntric del nucli, perquè el carrer Major i la plaça sempre han estat el centre de les activitats socials. Això no obstant, per ventura s'haguessin pogut plantejar altres possibilitats, sobretot a l'hora de diposar d'aparcaments per als usuaris i d'espai per carregar les tramoies.

Els dubtes sorgeixen quan un es planteja com es pagarà la seva construcció, ja que si estan pendents les dues estacions de tren i la teulera no sabem d'on procediran els fons, quant i més si tenim en compte que per arreglar el Pou Vell es va haver de distribuir el seu cost en diversos exercicis comptables. I amb el Partit Popular i Unió Mallorquina a l'oposició no sembla que les institucions autonòmiques estiguin gaire predisposades a ajudar, com ha succeït aquesta legislatura, tot i que aquesta circumstància no hauria d'esser determinant, ja que els llorencins tenim tant de drets com la resta de pobles a disposar de serveis semblants.

També cal valorar si l'avantprojecte que ha aportat l'anterior propietari és el més indicat per a les nostres necessitats; en aquest sentit seria desitjable que les possibles opcions comptassin amb una exposició pública, per a què els futurs usuaris i professionals en poguessin donar la seva opinió. I també, naturalment, exigir que el volum de la construcció s'adapti a les normes subsidiàries.

Finalment, seria una equivocació, segons la nostra opinió, que aquest edifici multiús pretengués competir amb l'Auditori Sa Mònica, ja que dubtam que el nostre Consistori pugui fer front a un altre pressupost semblant al de la zona costanera.

En definitiva, creim que ha estat una bona compra, perquè ja era hora que els llorencins poguéssim assistir a un concert, un mitin, una obra de teatre, una pel·lícula... amb les mínimes condicions de comoditat que tenen pertot arreu.

Flor de Card

Revista d'informació general de Sant Llorenç des Cardassar (Mallorca)

Adreça: carrer de Sant Llorenç, 36

Correu electrònic: flordecad@premsaforana.cat

Telèfon: 971 569119

Publicitat: Ignasi Umbert: 670 355462

Agost-setembre del 2006

Número 340

Dipòsit legal: 765-1973

Edita: Associació cultural Flor de Card

Imprimeix: Gràfiques Muntaner (Manacor)

Director: Josep Cortès i Servera

Consell de Redacció: Felip Forteza

Guillem Quina

Joan Santandreu

Guillem Soler

Ignasi Umbert

Col·laboren

Josep Cortès	Son Vives	Portada
	Espipellades	3
	Cullerades de mel	9
	Tal dia com avui	11
	Guillem Llinares, <i>Mec</i>	16
	El butlletí del PP	19
	Batec	22
Ignasi Umbert	Llorencins	4
Bartomeu Massanet	Quintos	4
Pau Quina	Patriotisme de mel...	5
	Esports	15
Pau Debon	Pregó de les festes	6
Felip Forteza	Els Trescadors	8
Guillem Pont	Del nostre entorn	10
	Sant Llorenç, ahir	12
Ramon Rosselló	Història	13
Nicolau/Simonet	Demografia	14
Joan Roig	Tertúlia de cafè	20
Antoni Sansó	Transport escolar	23
Prensa Forana	Maria Antònia Munar	24
Margalida Fiol	Pàgina infantil	27
Crom el Nòrdic	Osset de pelutx	28
Bàrbara Mesquida	Poesia	29
OCB	Manifest per la llengua	29
Xesc Umbert	El temps	30
Tomàs Martínez	Nuclear? No, gràcies	32
Bel Nicolau	Comptabilitat	
	Distribució	

Nota

Els articles apareguts en aquesta revista expressen únicament l'opinió dels seus propis autors.

Es xinesos creuen -i per aquí també- que com més gent va an es funerals més prestigi té es difunt, per això a ses zones rurals acostumen amenitzar-los amb sessions d'estriptis, i vos assegur que sa notícia no va de berbes.

De moment, emperò, se descarta que per aquí facin comptes seguir ses mateixes tècniques de màrquetin, perquè an es funerals encara hi compareix molta gent.

De ses misses no n'han parlat...

"Dia 5 de setembre -segons anuncia sa uep! de s'Ajuntament- va tenir lloc s'obertura de pliques des concurs per a s'adquisició d'uns terrenys urbans per a sa construcció d'una sala multiusos i espectacles a Sant Llorenç des Cardassar".

S'afortunat va ser en Melcion Mascaró, que casualment era l'amo des cine de Ca na Sorrilla i ses dimensions de s'edifici s'ajustaven perfectament a lo que havien de menester. Quina casualitat, eh!

Va dur sort que ni es batle ni es rector presentassin cap oferta, ja que s'Ajuntament, l'església i Ca ses Monges eren es tres únics edificis des poble prou grossos com per competir amb ell. Idò, que no és guapo, això?

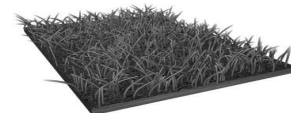

Maldament a cada revista tengui quèns i quenes amb so Partit Popular, per res del món voldria que na Manuela se pensàs que sa cosa va contra ella, ja que me sembla una persona educada i correcta que no m'ha fet mai una sortida fora de to.

Per això confii que si per una d'aquelles coses s'estrevenia que hagués de deixar es càrrec i tornar fer d'ateessa no me tendrà en compte ses discrepàncies ideològiques a s'hora de posar-me qualche injecció, que sinó ja em puc posar bé amb Déu!

No em ve gens denou que sa gespa i es garrover que sembraren a s'ovalada de sa Blanquera vagin tan bons, perquè s'altre dia, mentres queia una bona barrumbada d'aigo, tenien ets esparsors amollats.

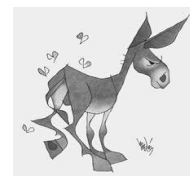
Vet-aquí un bon sistema per a què es torrents facin més planta, ja que un torrent sense aigo és com un jardí sense flors, no és ver?

Està molt bé que per ses festes de la Mare de Déu organitzin un sopar a la fresca, perquè ajuda a què sa gent surti i faci tertúlia.

Però no està bé que en es mateix lloc, quan arriba s'hora de pair es sopar, se fotin a cantar amb karaoke i obliguin sa gent a tornar-se'n a caseva perquè sols no se senten a s'altra banda de sa taula de tan forts com tenen ets altaveus. Si tenen cantera, que ho facin un altre dia o a un altre lloc.

I xerrant de karaoke, trob que ets encarregats de Trulls i Barullos des Consell tenen un collons com un mul, perquè entaferar un domassarro de deu metres darrera s'escenari fent propaganda de sa Diada de Mallorca i llavonses trobar-mos que no hi havia ni una sola cançó en català -totes estaven en castellà o en anglès-, és estimar tant sa nostra llengo com un ca ses garrotades. O no?

Tanta sort que dona Letizia no se dedica an es món de ses passarel·les, que amb lo magra que està és ben segur que a l'instant li haurien donat es vuit dies i hauria hagut de cercar una altra feina, per esser tan menja-miques.

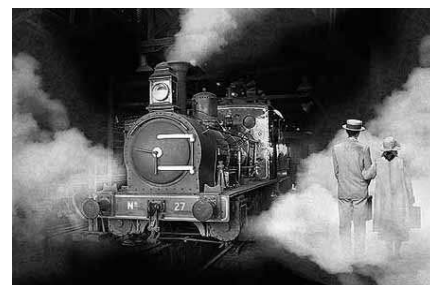
Per ventura si li donaven una bona llesca de pa amb sobrassada per berenar posaria un poc més de popes...

Se veu que aquests des Pepé tenen una inaugurera rabiosa i no perden ocasió per fer-se un retrat, maldament lo que inaugurin estigui més atrassat que un calendari de l'any tirurany.

I sinó, mirau sa nova estació subterrània de Ciutat, que no se'n recordaren que es nostros trens van amb gasoil, no pensaren a posar espiralls i extractors, i ara ets usuaris diuen que no hi qui hi aleni de tanta pudor i baf que hi fa.

I si per una d'aquelles coses es maquinista badava o li fallaven es frens no hi emporta que passin pena, perquè han barrinat un caramull de travesses damunt sa via per amoriguar es cop.

Si na Manuela se'n tem, essent sa Directora General de Consum, els donarà una passada d'aquelles que no se treuen tossint!

I en aquest trosset tan curt resarem un parenostro per a què en Bush no véngui a Mallorca, que, segons diu en Chávez, és el dimoni en persona i pertot allà on passa deixa un tuf de sofre que entebana. Pare nostro, Vós qui estau en el cel...

Joan Sanxo, Sebastià Llull, Pere Caldentey... el poble té un deute pendent amb ells

Ignasi Umbert

Fa ja temps que penso que Sant Llorenç està en deute amb una sèrie de persones que, d'una manera o altra, han passejat el nom del poble més enllà de la nostra roqueta o han fet prou mèrits perquè la seva comunitat els ho reconeixi públicament. Si un passa una mica de llista sobre aquestes persones, veurem que molt poques tenen un record a la nostra vila, si exceptuem Salvador Galmés, que fou declarat fill il·lustre pocs anys després de la seva mort, na Marga Fullana, a la qual, a rel del seus èxits esportius, se li va dedicar el pavelló esportiu del nostre poble, i es "Moleters", a qui es va dedicar el carrer que va des del camí de Calicant fins a l'entrada del Camp Municipal d'Esports de Sant Llorenç. A altres, sense tants de mèrits o per ventura amb mèrits artificials, se'ls ha tingut aquest reconeixement.

Però quants en queden de personatges que per ventura no han tingut un bagatge intel·lectual com Salvador Galmés, però que han espargit el nom de Sant Llorenç més enllà de la nostra roqueta? I estic pensant amb en Pere Caldentey, futbolista, que jugà amb el Mallorca, el Barcelona, el Múrcia, l'Oviedo, etc. O en Guillem Febrer, que també jugà amb el Mallorca a Primera i amb el Ceuta a Segona. O en Sebastià Llull "el Sansón del siglo XX". El podem imaginar enmig de dues columnes intentat tombar-les, tal com ho feia el personatge de la Bíblia del mateix nom. O l'escriptor Antoni Vicenç Santandreu "de Son Garbeta", guanyador d'un dels premis dels Jocs Florals de Barcelona de principis del segle XX, amb el llibre "Glosada contra els republicans", a més de publicar altres dos llibres, un d'ells

prologat per mossèn Antoni Maria Alcover. O n'Antoni Riera Melis, un dels millors medievalistes del nostre país i autor d'un bon grapat de llibres sobre la seva especialitat -economia i societat als països catalans en el segle XIV- i de nombrosos articles a les revistes especialitzades d'arreu d'Europa. O el pintor llorenç del segle XVII, Miquel Pont. O en Mateu Galmés, autor i director d'una de les millors sèries (vídeos) sobre la nostra pagesia, avui quasi desapareguda. O en Joan Sanxo Tous, un dels fundadors d'Esquerra Republicana a Mallorca i gran animador cultural que fou represaliat pels guanyadors de l'alçament contra la República, legalment establerta. Tots ells, sens dubte, tenen prou mèrits per a què el poble els reti un homenatge, ja sia posant el seu nom a un carrer o donant-los altra distinció.

Per alguns d'ells és una veritable obligació moral, especialment perquè ja no estan entre nosaltres, com poden ésser els casos de Pere Caldentey, que segur que si fos ara que jugués amb el Barcelona ja se li hauria fet; o el d'en Joan Sanxo Tous, un intel·lectual de primeríssima categoria que avui, per mor de la història recent, és un perfecte desconegut dintre del nostre poble. I què me'n direu d'en *Sansón*, un home ja molt major i amb molts de problemes

de vista, que va passejar el nom de Sant Llorenç arreu del món. Crec que el poble té un deure amb tota aquesta gent i per ventura amb qualcú altre que m'hagi deixat dins el tinter. És bo no oblidar l'ahir. Tots ells mereixen ésser recordats perquè ja formen part de la nostra història i segur que s'hi aniran afegint altres noms i també per a ells hi ha d'haver un merescut reconeixement. Estic pensant amb Rafel Duran, un dels millors directors de la nostra escena que des de fa anys triomfa a Catalunya. Estic pensant amb Guillem Nadal, pintor reconegut arreu d'Europa i altres indrets. Estic pensant amb Xesc Umbert, l'home del temps a Sant Llorenç, que ha recollit tota la pluviometria ocorreguda al nostre poble en les darreres dècades; o amb Tomeu Caldentey, un cuiner que està fent història dins un món en contínua evolució com és la cuina; amb Miquel Rosselló, pintor, cineasta i divulgador de l'obra de Salvador Galmés i altres que ara no em vénen a la memòria.

Espero que la meua proposta no quedi eixorca i qui pertoqui faci tot el possible perquè aquestes persones no restin a l'oblit per a sempre. No cal oblidar l'ahir. Fer-ho és no tenir futur, perquè el futur sempre es llaura sobre el passat.

Quintos

Els quintos del 41 es preparen per celebrar així com toca el seu 65 aniversari.

Per tal motiu han enviat una carta a tots els implicats convidant-los a un sopar que se celebrarà, juntament amb les seves respectives parelles, el diumenge dia 29 d'octubre.

El programa és el següent: a les 11.30, missa, en sortir de la qual seran rebuts per la presidenta de la Tercera Edat i per la delegada de Benestar Social de l'Ajuntament, on brindaran a la seva pròpia salut.

A continuació se n'aniran al res-

taurant Jordi des Racó i, peu davall taula, s'empassaran una picada, un plat o dos d'arròs brut, porcella i un bon postre, tot regat amb vi, cava i licors.

Després del dinar hi haurà bauxa fins que en tinguin ganes.

Els interessats en assistir-hi per 25 euros cada un, tenen temps fins dia 25 d'octubre per apuntar-s'hi i es poden dirigir a Joan Santandreu, *Treufoc*, Joan Riera, *Menut*, Bartomeu Massanet, *des Ses Sitgetes* o Maria Febrer, *Corneta*.

Des d'aquí els volem donar l'enhorabona a tots i desitjar-los que puguin cobrar durant molts d'anys!

Un patriotisme de mel i sucre

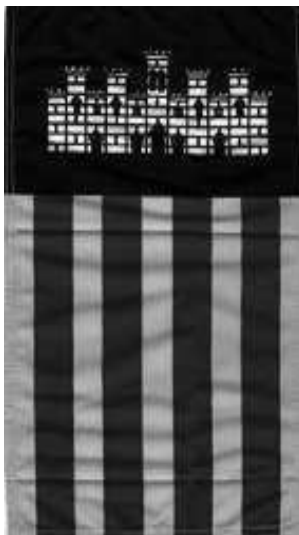
Pau Quina

Increïble però cert: l'esperit nord-americà va envair Mallorca el passat 12 de setembre. Els balcons estaven plens de banderes, l'aroma de patriotisme surava per l'aire, l'himne de la Balanguera sonava a punta pala... I jo, empegueït, que observava els esdeveniments. Què voleu que us digui, a mi aquest patriotisme exagerat sempre l'he trobat ridícul (sigui català, espanyol o, en aquest cas, mallorquí) i em fa recordar l'esperit del poble nord-americà que sempre aprofiten qualsevol excusa per mostrar la seva bandereta estrellada (als llocs que conquereixen, com ara la Lluna o Iraq, però també als balcons, als cotxes, als edificis emblemàtics i, com no, a les pel·lícules. De fet, juraria que hi ha més films nord-americans que en algun moment ensenyen la bandera que no al contrari). I ara nosaltres gràcies a la caparrudesca de la senyoreta Munar (us puc assegurar que si no hagués regalat les banderes quasi ningú hagués decorat cap balcó) ens hem contagiats d'aquesta pesta patriota. Pel que sembla, els humans necessitem sentir-nos identificats amb un tros de pedaç i uns colors. Almenys fa segles i segles que hi són i encara no han desaparegut. Si de cas, agafen més força dia rere dia. Per no anar més enfora, basta recordem el lamentable espectacle que fa uns anys protagonitzà l'ex-president Aznar, quan obligà a desplegar una bandera espanyola de proporcions gegantesques a la Plaça Colón.

I, a més, que això passi aquí és com a inaudit. Si per alguna cosa destacam els mallorquins és pel nostre "passotisme", la qual cosa ens comporta coses negatives (a vegades no ens implicam a bastament amb temes com la llengua, la protecció del territori, la cultura en general...), però també positives, com és el cas d'ignorar patriotismes inútils, encara que na Maria Antonieta (o *Lady Diada*, com l'anomena en Matias Vallés) ho intenti canviar. Realment un mallorquí només exclama el seu mallorquinisme per deixar ben clar que ell abans és mallorquí que no espanyol o per separar-se del catalanisme. És a dir sempre l'utilitzam per ne-

gar una altra cosa, no com a propi. A més, la nostra pàtria és tan de bromes que ni ens podem recolzar en dates històriques o banderes emblemàtiques. Per començar, aquesta festa just té nou anys de vida i és un invent institucional del Consell (per més inri, ni és pot considerar una festa ja que la gent treballa). És a dir no ens pot envair un gran sentiment octogenari per celebrar-la, sinó que si de cas haurà de ser un sentiment

més novell que qualsevol vi jove. I la cosa no acaba aquí. Som tan poca nació, que ni ens aclarim a l'hora de decidir quina és la nostra bandera exactament i quin dia és el més adient per celebrar la nostra diada. Segons na Munar i els seus seguidors la festa és dia 12 de setembre perquè va ser la data en què l'any 1276 el rei Jaume II va jurar com a rei de l'anomenat Regne de Mallorca. D'altres defensen que la festa s'hauria de celebrar per desembre per celebrar l'arribada de Jaume I, rei de la corona catalanoaragonesa, ja que per alguna cosa fou el primer que va arribar i Jaume II un simple hereu. Com veieu, ambdues dates poden ser ben considerades amb els seus propis arguments, la qual cosa deixa encara més clara l'arbitrarietat d'aquestes dades patriòtiques tan assenyalades al calendari. Per una altra banda, cal destacar que ni en la bandera ens posam d'acord. L'oficial es constituí com a tal als vuitanta amb la creació de l'estatut d'autonomia (és a dir també és ben recent) i, pel que sembla, té els seus orígens a principis de segle XX, quan l'Ajuntament de Palma va voler dotar-se d'una per penjar a la Sala els dies de festa, encara que d'altres asseguruen que el Rei Sanç ja la utilitzava en el segle XIV (la qual cosa mai ha estat del tot demostrada). Per una altra banda, molta altra gent del sector nacionalista considera que la bandera senzillament hauria d'estar formada per les quatre

barres de Jaume I ja que per alguna cosa encara avui són presents a totes les senyeres dels pobles. En poques paraules, per no tenir no tenim ni una bandera normal.

I molta gent, amb tantes dates, senyeres, reis i castells, ja ens hem embullat i "passam" del tema. Si tots féssim igual almenys ens estalviaríem espectacles lamentables com aquesta polèmica recent que hi hagut contra el còmic Rubianes. Que

fos mal educat i grosser ningú ho nega (encara que sempre ha estat així, no des de fa dos dies), però per unes simples declaracions en contra de la unitat d'Espanya no es pot censurar una obra de teatre, ja que l'art està per damunt de totes aquestes coses. Per exemple, si giram la truita i resulta que el senyor Boadella visita Mallorca per presentar una obra o si el senyor Pedro J. fa un debat de premsa a Son Servera (que per cert el va fer sense cap mena de problema ara fa uns mesos), jo i molts d'altres segurament no hi anirem perquè no ens interessa sentir parlar uns individus que neguen l'existència de la nostra cultura i identitat, però en cap cas censuraríem la seva actuació a l'illa ni criticaríem ningú que hi volgués anar. Qui hi vulgui anar que hi vagi i qui no, doncs que es quedi a ca seva. I en això tan simple resideix la democràcia.

En resum, que em ruboritzo aquest creixent patriotisme mallorquí de mel i sucre (no es pot anomenar d'altra manera i a les dades em remet). Esperem que no passi el mateix amb la diada de les Balears, que sinó ja farem coió.

Frase del mes: "El tractat de Versalles fabricà alemanys vexats que fabricaren jueus errants que fabriquen palestins errants que fabriquen viudes errants prenyades dels venjadors de demà" (Daniel Pennac, La petita venedora de prosa).

Pregó de les Festes Patronals, 2006

Pau Debon

Senyor batlle, regidors, regidores, llorencins i llorencines. Aquest any he tingut l'agradable privilegi de ser la persona a qui se li ha demanat de llegir el pregó de les festes. Un privilegi que agraeixo de tot cor als ciutadans i als seus representants, i que per a mi té una importància a més de pública sentimental.

Permeteu que les meves paraules siguin un homenatge al poble on vaig passar part de la meva infantesa, i a un llorencí, el meu repadrí, en Jaume Pistola.

El primer que m'agradaria comunicar-vos és que estic molt orgullós d'haver heretat, encara que sigui una mica, la vostra manera de parlar. Quan vaig a cantar a altres pobles de Mallorca o per Catalunya, la gent em demana si som de per aquí, i jo els dic, amb el cap ben alt, que tenc una cama llorencina.

Festes

Molts de caps de setmana veníem a visitar la família. Sempre ens hi vàrem sentir molt bé al poble, va ser aquí on vaig estrenar les meves primeres sortides nocturnes, precisament a les verbenes de les festes de Sant Llorenç, el meu germà i jo desitjàvem que arribàs l'agost per venir a passar un parell de dies de festa. A mi el que m'agradava més eren les corregudes de canyes, carrer Major per amunt, sobretot perquè hi havia sis o set canyes i sempre n'aglapia alguna, en canvi, al meu germà li anaven millor les cintes amb bicicleta (jo amb això era un desastre).

I una cosa que me fa moltes ganes i que encara no he pogut veure, és la cursa nocturna. A veure si demà faig un bot i venc a córrer un poc amb vosaltres, que m'han dit que us ho passau beníssim.

On també ens ho passàvem molt bé era a la cicleturistada, amb tots els cosins cap a Cala Millor. I és una de les coses que l'any passat vaig repetir, a Cala Millor i a l'Infern en bicicleta, va ser collonut recordar vells temps, encara que de cosins ja en varen venir ben

pocs. A veure si enguany feim una bona palada de palers en bicicleta!

Palers

I ja que han sortit els palers... Jo som fill de n'Antònia Palera, i la meua padrina era na Catalina Cuca. De palers, estic segur que tots els que sou aquí en coneixeu qualcun de prop, perquè si qualche cosa tenim en aquesta família és abundància de personal, i molts més que en vendran, així que hi haurà palers per molts d'anys! Ser paler m'ha permès viure moltes experiències: les matances, aquella taulada enorme de palers, que després de fer feina de valent, dinàvem d'un bon arròs brut i un bon frit de matances, i acabàvem cantant, i fins i tot qualche dia ballant a les totes. O un any per carnaval, que ens disfressàrem tots els palers de barrufets, aquell dia vaig riure moltíssim, encara record la meua tia Margalida disfressada de Gargamel amb un moix dissecat fernet a un monopati. Sí, la

veritat és que és un goig arribar al poble i saber que si anomenes els palers tot-hom te'n sabrà donar notícies, i notícies bones, que encara és més important, és un orgull ser paler.

Vull fer dues mencions especials a dos llocs del poble que s'han recuperat: Un és la Plaça Nova, que record amb un clot envoltat d'una tanca durant molt d'anys. I ara, saps que està de polida! Fa ganes d'anar-hi a passejar i fer una canyeta a l'VB amb en Futre, el meu cosí Tomeu.

L'altre lloc és l'Estació: record que era un lloc on ens hi agradava anar amb en Pere (germà) i en Biel (cosí). Ens agradava anar-hi a passar por, perquè estava tan fosc i abandonat que escarrufava. Ara anar per l'estació, sobretot el dia d'aquesta magnífica fira nocturna que teniu, és espectacular. Esper que segueixi així molts d'anys, amb aquesta gentada i aquest sopar tan bo. Segur que els al·lots ja no passen gens de por.

Plaça de l'Ajuntament

En aquesta plaça hi he passat moments molt bons, sobretot quan hem vingut a tocar amb el grup, que sempre ha estat un vespre collonut. També hi hem ballat ball de bot, amb l'amo Antoni Fai, hi hem vist comèdies, etc... Ara bé, un dia no va ser tan divertida la meva estada en aquesta plaça. Record que tenia 7 o 8 anys, i aquí, com tots sabeu, hi havia una rosa dels vents al centre, feta amb rajola. Idò un matí devers les set i mitja, com que tothom dormia, vaig sortir a fer una volta en bicicleta. M'agradava venir aquí i derrapar damunt la rosa dels vents, però aquell dia era prest i hi havia rosada, així que quan vaig frenar vaig aterrar amb el barram en terra i em vaig rompre un tros de dent, el vaig cercar una bona estona, el trosset de dent, però no el vaig trobar. Tanta era la meva preocupació, que vaig tornar a ca la padrina a cercar el meu germà i el meu cosí Biel perquè m'ajudassin a cercar-lo, però res, no hi va haver manera. Ara deu estar enterrat per allà enmig. Si qualche dia tornau a fer reformes a la plaça m'avisau, que vendré a pegar-hi una ullada.

Sa Coma i Sa Punta de n'Amer

Tenc molt bons records també dels caps de setmana i vacances d'estiu que passàvem acampats a Sa Coma, abans de tanta construcció i de tanta gent. Sa Punta de n'Amer, verge i salvatge, quins horabaixes, cercant crancs per les roques i les tenasses, bussejant amb el germà i els cosins a veure si podíem aglapir qualche pop... Va ser una temporada molt divertida, la família venia a acampar o a passar el dia i fèiem un "truier", jugant amb en Miquel Gento i amb en Carretero, n'Àngel, que cada estiu estaven acampats a devora.

Ses Sitges

Ses Sitges també és un lloc de Sant Llorenç que recordaré tota la vida, a més de tot el que vaig aprendre amb en Guillem i na Catalina, fent formatge, fent pa, arreglant els animals... allà vaig passar la meva primera nit despert, amb en Joan Babbista, en Jaume Garau i el meu germà jugant a ping-pong, a

la piscina, Bé, tot el vespre en dansa.

Sa Verga

Sa Verga també té un espai dins la meva història, va ser el lloc on vaig cantar en directe per primera vegada. Amb els amics ens pegà la dèria de la música i muntàrem un grup, DRU. En aquell temps Sa Verga la duia el meu cosí Biel, que ho va enllestir per fer una nit de rock i ens hi va convidar a tocar.

Flor de Card

Una altra cosa que record és la revista Flor de Card. Era la lectura obligada a ca la padrina, ens informàvem del que havia passat al poble, i ens entreteníem amb les espipellades i altres entreteniments. També em cridava molt l'atenció que hi hagués informació meteorològica, i és que clar, amb l'estació d'en Xesc, saps que ho teniu de bé!

Son Carrió

No em vull deixar Son Carrió, que encara que d'al·lot no hi passàs tant de temps, també hi hem viscut molt bones estones quan hi hem anat a tocar amb el grup. I, evidentment, a Son Carrió també hi trobareu palers, ja us he dit que n'hi ha pertot.

Aquest ha estat un poc de repàs de les meves vivències al poble. Ara voldria parlar del meu repadrí, que la padrina, na Catalina Cuca, ens va fer conèixer amb les seves contarelles. Ens va transmetre una gran estimació cap a son pare, i els néts sempre hem pensat que era un gran home i un gran glosador. Les seves gloses volia compartir avui amb vosaltres. Les cantaré així com ens les cantava la padrina...

Ens contava que després de la jornada, el padrí els deia que si passaven ràpid el rosari, soparien i els cantaria gloses del que li havia passat o del que li havia de passar.

GLOSES D'EN JAUME PISTOLA

Mare de Déu verdadera
a Vós me vull comanar
per un glosat començar
de lo que me va passar
amb sa ruca damunt s'era.

Amb ses clucals posades,
no volia caminar,
i jo amb ses correjades
tota la vaig encetar.

Es nuet de sa llandera,
per tot el duia senyat,
mal fa qui no considera
que ningú neix ensenyat.

EL BOCÍ DE TERRA

Mai me pensava tenir
sa riquesa dins lo meu,
però avui ha volgut Déu
que la pogués descobrir.

Entre es moneis que he sembrat,
dins sa propietat nova,
i ses cabres i sa cova,
me treuran des maldecaps.

EXPLOTACIÓ DE SA COVA

S'entrada l'hem de posar
a cinc duros, que ve bé,
que els donin en paper
i seran més bons de comptar.

Cada colla que entrarà
vénga cinquanta pessetes.
En farem de mamballetes,
si es negoci bé mos va!

Vendran comtes, cavallers,
i el rei, si se determina,
com que això és gent de doblers,
encara hi haurà propina.

En es veïnats que vendran,
no els farem pagar res,
per ells sempre estarà empès
o bé sa clau en es pany.

ES NEGOCI DE SES CABRES

Una cabra que tenim,
mos mena dues cabrides
ben guapes i ben garrides,
i ben molt que les estim.

Sa jove també en farà,
si Déu ho vol i Maria,
si convé m'agradaria
fins a dos poder comptar.

He escrit en es Xegarràs,
que se cuidàs per Eivissa,
com està sa llet molsissa,
i en seguida em contestàs.

Es metge millor d'Eivissa
m'ha fet perdre un capital,
perquè diu que lo més mal
és que prenguin llet molsissa.

De França m'han enviat,
un escrit que m'ha fet riure:
si me volia soscriure
per cent quintàs de brossat.
I jo les he contestat:
no putes, ni una lliura!

De Bones Aires també,
m'han enviat un passatge,
si jo els volia fer
dos mil quintàs de formatge;
jo no és que em falti coratge,
però no les ho vull fer.

De sa part estrangera
m'han enviat un escrit,
que jo no faré carrera,
ni en cabrides ni en cabrits.

I ara he venut es cavall,
he complit es meu desig,
sabeu que me n'han donat?
Idò, cinc duros i mig.

Es dobbers amb mi s'esglaien,

no volen habitar amb jo,
si en tenc un totsol té por,
i si en tenc dos se barallen.

Som es més felíç del món,
enc que no tengui res meu,
perquè sempre me conform,
amb lo que m'envia Déu.

Damunt es Puig de Bonany,
Hi deu tocar bé s'horatge,
I a jo em diuen de llinatge,
Jaume Servera i Estrany.

Jaume Pistola

Els Trescadors**CALENDARI DE SORTIDES DE LA TEMPORADA 2006-2007**

17. 9 Torrent de Pareis (5) Escorca
08.10 Del coll de sa Batalla a Caimari
(3) Escorca
05.11 Puig de s'Alcadena (2) Alaró
03.12 Camí dels Pintors (2) Deià
07.01 Mola de s'Esclop i caseta Aragó
(3) Estellencs
04.02 Biniarroi i el clot d'Almadrà (3)
Lloseta
04.03 Serra d'Alfàbia (4) Escorca
01.04 S'Arenalet (2) Artà
Del 28.04 al 01.05 Pirineu (5)

-Inscripcions: a partir de 10 dies abans
de l'excursió, al bar de la Tercera Edat
-Informació: 971 838069, 655 582595
i www.ElsTrescadors.es

-Segons la meteorologia es podrà
canviar l'itinerari de l'excursió.

-L'assegurança individual d'accidents no
està inclosa.

-Els menors d'edat han de venir acom-
panyats per un adult.

-Es partirà a l'hora concertada i no s'es-
perarà ningú.

-Places limitades

-Es imprescindible portar aigua i pa i
taleca

-S'ha d'anar amb el calçat adequat

Felip Forteza

*Toieria
Femenias*

*llistes de nocces
objectes de regal*

Rector Pasqual, 8 - Sant Llorenç

Cullerades de mel

Josep Cortès

Hem de reconèixer que, a l'hora d'anar a festa, hi ha moltes trenques si un fa feina i s'ha d'aixecar de matí o si pot covar fins que és grandia; de jove, per ventura arriba a aguantar un parell de dies sense aclucar ull, però de més granat la cosa canvia i si no pot posar els ossos de pla i dormir així com Déu mana, l'endemà no serveix per res.

Dic això perquè a les passades festes de Sant Llorenç no vaig poder assistir a tots els actes perquè em va tocar fer feina i, per tant, només puc parlar dels que vaig comprovar personalment. Bé, en realitat n'hi va haver alguns als quals no vaig assistir però, en certa manera, també hi vaig participar, ja que la finestra del meu quarto dóna a la banda de la plaça de l'Ajuntament i la música se sent com si tocassin dins el corral.

Tot això ve a compte perquè enguany, els pocs actes en què vaig participar, enc que sigui com espectador, varen tenir una organització perfecta i milimètrica, com si estàs feta amb tiralínies, sense que hi puguin posar cap emperò ni tan sols aquells que sempre troben ossos al lleu.

"A l'Infern en bicicleta", per exemple, va comptar en tot moment amb la protecció de la policia municipal, que obria i tancava la comitiva per evitar que hi hagués cap denou entre els infants que pedalejaven per la banda de tramuntana. I els dobbers que el Club Ciclista Sant Llorenç havia avançat a compte del pressupost li havien estat abonats amb una puntualitat britànica per part de l'Ajuntament, tant els d'enguany com els de l'any passat.

El sopar de la fira nocturna també va ésser un model a seguir i el

públic que va pujar a l'estació no s'aturava d'alabar la feina feta. I és que hi havia motiu, perquè talment com passa a Son Carrió i a Sa Coma, tots els assistents pogueren romandre asseguts peu davall taula mentre degustaven les delícies que els restaurants havien preparat. Hi va haver menjar per qui en va voler i tothom va poder tastar els plats que més gana li feien, fins i tot la granissada amb ensaimada, servits amb una coberteria fina i torcabques de fil. I és que l'organització havia fet el que tocava: preparar un centenar més de plats que de tiquets, i així ningú no es quedaria sense sopar.

I què puc dir del concurs de gelats? Només alabances. Des de feia setmanes els concursants ja sabien el nombre d'apuntats i el lloc que havien d'ocupar en el carrer Major, ja que així estava anunciat en el programa, fins i tot l'hora exacta en què havia de començar l'acte, que va ésser retransmès en directe per IB3. En haver presentat els plats, alguns municipals se'n cuidaren de posar ordre en el públic, que d'una manera molt ordenada anava assaborint els gelats i conversant amb els participants sobre els ingredients que havien emprat per a la seva el-

boració. Els membres del jurat, en una taula ben il·luminada, comentaven discretament entre ells mateixos les seves opinions, sense que els comentaris -ni a favor ni en contra- arribassin mai a les orelles dels participants. En aquest punt convé deixar clars i per separat els mèrits del restaurant Molí d'en Bou i els de l'Ajuntament, perquè cadascú ha de tenir lo seu, sense que la bona feina d'uns s'hagi d'atribuir als altres, i viceversa.

L'ordre va estar en tot moment garantit durant la setmana que duren les festes, ja que els municipals es passejaven nit i dia pel carrer Major i la plaça de l'Ajuntament, evitant només amb la seva presència que ningú rompés vidres al mig del carrer o que algun jove que hagués begut de demés es fes mal o molestàs els altres contribuents.

Els actes estaven sincronitzats a la perfecció, a fi que no hi hagués moments buits entre els uns i els altres, com per exemple entre el pregó i la música de disc, que va començar quan en Pau pràcticament encara no havia baixat del cadafal i el públic va poder enllaçar-los sense perdre punt.

La lista d'encerts seria interminable i aquesta pàgina no dóna per posar-los-hi a tots, però no vull deixar d'esmentar la planificació del concert d'havaneres, ben anunciat damunt els programes per tal que ningú no se'l perdés, com tota la resta d'actes.

En definitiva, un deu per a tota l'organització, per la qual cosa, com que a cortès no em guanya ningú, em vull aixecar dret, em vull treure el capell i exclamar solemnement: xapó!

Sa Marjal, 19/08/06

...la realitat no és així, la realitat està així. I està així no perquè ella vulgui. Cap realitat és propietària de si mateixa....la nostra lluita és per canviar-la i no acomodar-nos a ella...

(Paulo Freire)

(Crònica personal d'aigua passada)

Segurament el titular de premsa que posaren en boca d'en J. Sastre del Lobby defineix i sintetitza una part del que va passar: "L'any que ve hem de ser més".

Amb poques paraules diu clarament que van ser pocs i que l'eixida no ha servit de res.

Si donam per bones les xifres publicades (particularment hauria de comptar les persones adultes una a una per creure-les-me) veurem que "els a favor de la piscina" (Círculo Balear+Nuevas Generaciones+PP) amb un milenar de participants vestits amb camiseta blanca, van guanyar als "en contra de la piscina" (Lobby+Gadma+PSM+OCB+ERC+EU-EV... fins a 18 associacions).

Mil contra set-centes, en una primera lectura els de "a favor" eren més (amb aparent absència de llorencins a ambdues parts). Però si burjam una mica, i com sempre sol passar, ens adonarem que les aparences

Xeremiers a la platja amb dues barreres de seguretat

no defineixen la realitat. Dels mil resulta que un sis-cents segons el diari (quatre-cents segons un informador directe al poliesportiu de Son Servera) eren manllevats a les comunitats de València, Madrid, Almeria... tots apuntats a la creuada contra "els batasuneros" (i a la gresca d'un cap de setmana pagat a Mallorca). Això podria modificar (o no, depèn de les lectures) la balança de guanyadors/perdedors.

El que sí puc testificar és que la majoria (tots?) dels que portaven ca-

miseta blanca i que vaig poder escoltar, parlaven en castellà i que mentre esperaven el bus que els havia de portar a ca s'Hereu, alguns ballaven sevillanes (amb gràcia i salero, això sí).

Bé, deixant el tema de les xifres de banda, em sembla que hi varies evidències clares: la vintena d'associacions i/o grups implicats tenen un greu problema que potser convé es facin mirar: la baixa capacitat de convocatòria.

Per un moment em vaig imaginar el somriure del poder real, del que pot comprar i vendre voluntats quan va ser coneixedor del que passava a sa Marjal

(A lo millor veig bubotes per tot arreu, o vaig fuit de boll, però m'embarga una profunda convicció: els qui mouen els fils del "Basta ya!", de la manipulació mediàtica -que va ser el que més m'indignà i que és l'altra evidència que, a més, s'ha anat allargant dies i dies- i de moltes persones de bona voluntat, saben bé el que fan i perquè ho fan).

Es degueren esbutzar de riure. Poden dormir ben tranquils els propietaris de les altres 9.999 piscines, les il·legals.

Nins amb banderes

Ja sabem que això, com diuen els eivissencs, és "can pixa" on tothom fa el que vol (malgrat algú, adesiara, hagi d'esbucar una mica del molt que ha fet).

Des d'aquesta perspectiva negativa, resulta obvi que l'únic perdedor és la Terra, el concepte i la realitat de la Mallorca, farcida d'asfalt i ciment, que hem de passar als nostres hereus, on certament ni la llengua, ni el litoral, ni fora vila, ni els costums ja tenen remei.

(Un abans i un després?)

Però també es podem fer altres lectures, una mica més positives. N'hi ha que diuen que hi haurà un abans i un després de la famosa piscina serverina. L'actitud de la gent, després del que ha vist i llegit, ja no serà la mateixa. Alguns augmentaran la fòbia a les escaletes, solariums i barreres que i ha, tant sobre les roques com a fora vila (ja basta, ja!)

Altres potser no s'hi miraran gaire a l'hora de cometre irregularitats (ja

Mitja festa a la Costa dels Pins

ho diran!, no som tots iguals?!). Feina per a les autoritats, increment de vigilants... la roda que no s'atura.

(La pedra de la palanca)

I encara potser n'hi ha una altra de lectura, la que han assenyalat alguns periodistes peninsulars: com i de quina manera un professor d'ins-

titut, líder d'un grup superminoritari, amb l'ajuda d'alguns companys, ha sabut implicar altra gent i entre tots han estat capaços d'obrir una enclota per on es qüestiona el poder, la justícia i les decisions polítiques. Des d'aquesta òptica, per cert ben transcendent, encara està per veure on es colgarà en Gelat.

Tal dia com avui

Josep Cortès

ARA FA 95 ANYS

* Que s'aprovaren els plànols de la casa que havia de servir de presó, Jutjat i quarter de la Guàrdia Civil. Estava al carrer de Sant Llorenç, entre la farmàcia i el bar Olímpic (05.08.11).

ARA FA 55 ANYS

* Que Gabriel Carrió fou nomenat fill il·lustre de Sant Llorenç. Crec que posteriorment -no fa gaire temps- reconvertiren el seu nomenament a Fill Predilecte (14.09.51).

ARA FA 45 ANYS

* Que Mariano Serrano Navarro fou nomenat el primer director de l'escola de Sant Llorenç, que havia estat inaugurada el 18 de juliol passat, com era habitual (01.09.61).

ARA FA 40 ANYS

* Que la Banca March va obrir oficina al poble (01.09.66).

ARA FA 35 ANYS

* Que s'inaugurà l'actual Ajuntament (07.08.71).

ARA FA 25 ANYS

* Que s'acordà que l'escola fos anomenada "Mestre Guillem Galmés" (05.08.81)

* Que s'inaugurà al Parc de la Mar (20.09.81).

ARA FA 20 ANYS

* Que una dotzena de treballadors de la zona costanera es tancaren dins l'Ajuntament i iniciaren una vaga de fam que duraria una setmana; s'ins-

tal·laren davant el despatx del batle, Bartomeu Brunet (19.09.86).

ARA FA 10 ANYS

* Que s'instal·laren semàfors reguladors a Son Carrió (08.96).

* Que Ramon mas obtingué el doctorat en Informàtica (09.96).

* Que s'aprovà el projecte de remodelació de la plaça Nova, elaborat per Pere Josep Galmés (12.09.96).

ARA FA 5 ANYS

* Que Isabel Maria Muñoz va presentar el llibre "Semblances de Sant Llorenç" (09.08.01).

* Que Tramudança va presentar el seu primer disc: "No dóna gaire més l'agre de la terra".

A l'any quaranta
quan jo vaig nèixer
encara no havien mort tots

...
Molts es varen quedar
havien guanyat, diuen.
Molts es varen quedar,
havien perdut diuen.

...
A l'any quaranta,
quan jo vaig nèixer,
jo crec que tots, tots havíem perdut.
(Raimon)

Potser aquests escapulons de la cançó de Raimon ens poden orientar sobre el temps de la imatge. A la postguerra, a vegades per motius no confessats ni gens clars, molts de mestres van ser depurats i apartats de la docència. El seu lloc, en part fou ocupat pels "idonis", persones que, sense tenir estudis de magisteri, es consideraven idonis i amb coneixements suficients per fer escola; sempre sota la tutela i

les orientacions formals, o informals, del que s'ha anomenat dur nacional-catolicisme imperant.

D'altra banda, en una actitud que es va mantenir al llarg de la Dictadura -i de la qual encara en respirem les conseqüències-, el nou Règim facilitava la invasió del món escolar per part d'entitats religioses i persones addictes. D'aquesta manera l'Estat s'espolsava i cedia la responsabilitat de l'educació a segons i tercers de confiança i ideologia controlades. Ben a diferència del que havia passat en temps de la República que sempre considerà l'educació com a tema cabdal.

Corrien anys difícils, de penúries econòmiques, estretor i un ferm control ideològic. En aquest context se situa la present i impagable imatge. Una fotografia "escolar" amb "en Pujades" -aleshores cap de la Fa-

lange local- fent de mestre en el número 3 de l'actual carrer de la Caritat.

Drets, i d'esquerra a dreta: n'Agustí Domenge "de Can Blanc" -que és qui ha cedit la fotografia i ha recordat tots els noms-, en Jaume Mas "Figuera", en Joan Ballester "Solaies", en Tomeu Llinàs "Sureda", Sebastià Llodrà Massanet "Pujades" -que exercia de mestre-, en Joan Femenies "Tenjó", en Joan Riera "Xaret" i en Miquel Vaquer "Poll".

Asseguts: en Miquel Fuster "Rues", en Jeroni Sureda "Monito", n'Antoni Femenies "Tenjó", en Pere Pascual "Perico", en Francesc Pascual "Coll", en Miquel Sureda "Rava", en Jordi Galmés "Tiana", n'Antoni Caldentey "Saletes" i n'Antoni Sancho "Sancho".

Guillem Pont

Notes sobre gitanos i estrangers a Mallorca (IV)

Ramon Rosselló

Dia 15 de desembre del mateix any, aquesta revista reproduïa a la coberta un dibuix del pintor Noceti, que representa dues dones hongareses.

Dia 1 de juny de 1918, "Sa Marjal", periòdic que s'editava a sa Pobla, referent a dia 27 d'abril, anotava: "El mateix dia una gitana per curar una malalta li escura sa bossa saupant-li uns 300 duros: es tribunal intervén en l'assunto".

El mateix periòdic, dia 1 d'abril de 1920 ressenyava: "Dia 21 de febrer. Una codrilla de gitanos venen a Sapobla desde Muro i a davall es pont tenen una nineta: axí com neix a dins es nostre terme i confessen que son catòlics, apostòlics, romans, entre gatzara duen sa minyona a batiar a sa nostra Parròquia i li posen per nom Agustina: devers deu persones, juntament amb un ase, dormen i menjen dins sa portassa de ses Forques de ca'n Cotà: a veurer si d'aquesta Gitanilla se porà escriurer una novel·la tan bella com sa den Cervantes". (*)

(*) Es tracta de *La Gitanilla*, novel·la escrita per Miguel de Cervantes devers l'any 1613.

Efectivament, en el llibre de Baptismes de la parròquia de sa Pobla fou registrat que dia 17 de febrer de 1920, es va administrar el baptisme a Agustina Amayas Amayas, nascuda dia 14 a la una de la nit, filla de Francisco Amayas Manzano, natural d'Algaida i de Dolores Amayas Manzano, natural de Petra, casats en la catedral de Sevilla, transeünts. Els avis paterns eren Diego Amayas Manzano i Antonia Manzano Campos; els materns, Juan Amayas Giménez i Cristina Manzano Amayas. Foren padrins de la cerimònia Juan

Amayas Giménez i Agustina Amayas Manzano, transeünts.

Dia 15 de març de 1920, la revista "Balears" publicava un article signat per Joaquín Doménech, titulat *Gitana, gitanilla...*, narrat en to amable i simpàtic, del qual escrit en treim aquests fragments: "Y la gitana, que lleva a su churumbel a horcadas sobre la cadera izquierda, traza en el aire con su mano derecha una serie de rasgos que se parecen también a un jeroglífico. Y me cuenta el porvenir. ¡Qué sugestión la de esta gitanilla que intenta descubrir en un rayo de sol o en el movimiento de una hoja del platero todo mi futuro! Hay quienes reniegan de las gitanas porque ven en ellas, solamente, unas aves de rapiña. Hay otros que a la gitanilla que pasa a nuestra vera con paso menudo, saltando como una nevatilla, le deben verdaderos cambios de vida". "¿Quién se niega, por una perra chica, a oír el porvenir, tan lleno de promesas, tan lleno de rayos de sol y de girones de cielo?"

Dia 7 d'abril de 1932, "La Última Hora", amb el titular Cuidado con los gitanos, anotava que Francisca Caldentey Mascaró, vídua, de Manacor, "se presentó al jefe de la Benemérita del puesto de dicha ciudad denunciando que unos gitanos le habían sustraído 500 pesetas, valiéndose para ello de sus supercherías y engaños".

Dia 8 de novembre de 1952, la revista "Cort" publicava un llarg article signat per Ventayol, titulat *La extraña y pintoresca vida de los gitanos*. Los gitanos mallorquines y los catalanes son los que disfrutan de una posición más "desahogada". L'articulista, després de comentar la primera "invasió" gitana a Espanya, parla dels gitanos de Mallorca d'aquesta manera: "En Palma, como no podía menos de suceder, disfrutamos de la presencia de dos importantes núcleos de gitanos, que si bien deben proceder del mismo tronco, acusan, en varios aspectos, diferencias notables. No hemos podido hallar datos que nos den referencias de la fecha en que comenzó la entrada en nuestra isla de las primeras banda-

das de esos trashumantes morenos.

Existe el grupo de los gitanos, que llamaríamos castellanos, que viven en un medio mísero y cuya característica más acusada es la falta de aseo personal, y, el otro, está constituido por gitanos catalanes, llamados así por proceder originariamente de Cataluña y por hablar el dialecto catalán, manteniendo, en general, contacto habitual con el agua y el jabón.

Los "calés" a que nos hemos referido en primer lugar hablan el castellano únicamente, con dejo andaluz y posiblemente deben ser originarios del sur de la Península, lugar en donde se hallan los más importantes y numerosos grupos, constituyendo un centro de dispersión hacia las restantes regiones de España. Esos gitanos no hablan el "caló" entre ellos.

Los hombres se dedican, generalmente, a la recogida de trapos, papeles, botellas, metales, etc., rechazando todo trabajo pesado y continuo, no sujetándose a la dependencia de un amo al que tengan que servir. Las mujeres, siempre con el churumbel a cuestras, sucias y desgredadas, no hacen otra cosa que dedicarse a la mendicidad y a decir la buenaventura. Viven hacinados en miserables chozas o en el interior de cuevas y en la más completa promiscuidad y falta de higiene. Los gitanos en Mallorca se han vuelto sedentarios, o, en su defecto, practican la trashumancia en pequeña escala, limitándose a efectuar pequeñas incursiones por el interior de la isla sin dejar el domicilio habitual de los alrededores de Palma.

Esos gitanos son de tez morena, cabellos negros y, en los hombres, se da corrientemente el tipo de andar pausado y de movimientos lentos y tardos a diferencia de las mujeres que tienen el andar vivo y nervioso.

Al anochecer se reúnen muchos de ellos en una taberna de la calle del Socorro, y allí el vinazo, la guitarra y el canto "jondo" amenizan las veladas de los "faraones" que viven sin las preocupaciones que embargan a los "payos".

NAIXEMENTS

* El 25 de juliol, a Sa Coma, va néixer en Romeo Almodóvar Albano, fill d'en Daniel i na Mercedes. Enhorabona.

* Dia 29 de juliol va néixer a Sant Llorenç n'Omaïma Maaroufi, filla d'en Hassan i na Fàtima. Salam.

* Dia primer d'agost va néixer a Sa Coma en Diego Pastor Díaz-Asensio, fill d'en Calixto i n'Emília. Enhorabona.

* El 7 d'agost, a Sa Coma, va néixer na Zara Pérez Ruiz, filla de n'Àngel Miquel i na Mònica. Salut.

* Dia 8 d'agost va néixer a sa Coma en José Javier Bustillo Yommana, fill d'en Francisco Javier i na Wassana. La nostra enhorabona.

* El 21 d'agost en Miquel Angel Carbona i na Maria dels Àngels Montero tengueren una filla a Sant Llorenç i li posaren per nom Maria Cristina. Salut.

* Dia 3 de setembre va néixer a Son Carrió en Pere Santandreu Bauzà, fill d'en Joan i na Francesca. Salut.

DEFUNCIONS

* Dia 15 de juliol va morir a Cala Millor en Michael Ronald Linsenbarth, un alemany de 40 anys. Al cel sia.

* El 20 de juliol va morir a Sa Coma en Felipe Carlos Sánchez Fornie, de 55 anys d'edat. Descansi en pau.

* Dia 27 de juliol, a Son Carrió, va acabar la seva vida en Konrad Hermann Philipp, de 94 anys. Al cel sia.

* El dia primer d'agost va entregar l'ànima a Déu na Gabriela Servera Riera, la llorencina de la fotografia adjunta, als 84 anys d'edat. Que la vegem en el Cel.

* Dia 2 d'agost va morir a Sant Llorenç na Margalida Font Llull, a l'edat de 97 anys. Descansi en pau.

* El 18 d'agost va morir a Sa Coma en Miguel Herrero Gil, de 46 anys d'edat. Que el vegem en el Cel.

* El 10 de setembre, a Sa Coma, va acabar la seva vida en Werner Zoellner, un alemany de 78 anys. Al cel sia.

* El dia 9 de setembre va morir na Maria Sureda Domenge, una llorencina de 78 anys que vivia al carrer del Nord. Que puguem pregar molts d'anys per ella.

* Dia 11 d'agost va morir a Son Carrió n'Antonio Sánchez Vílchez. Descansi en pau.

* El dia 6 de setembre va acabar la seva vida una llorencina ben coneguda: Isabel Riera Umbert, *Corema*, als 85 anys d'edat. Que la vegem en el Cel on descansi en pau.

* El dia 10 de setembre va entregar l'ànima a Déu una llorencina que vivia al carrer Major, n'Antonia Sureda Umbert, *Mena*, a l'edat de 71 anys. Descansi en pau.

NOCES

* Dia 29 de juliol es casaren a Sant Llorenç dos ciutadans: en José Luis Barandiarán Cano i na Sílvia Martínez Riera. Enhorabona.

* Dia 4 d'agost es casaren n'Ariel Rodríguez López Almeyda, argentí, i n'Encarnación Lopera Lopera, de Córdoba. Enhorabona.

* L'11 d'agost es casaren en David Huguet Rueda, de Sabadell i na Maria Guelia Cáceres Rodríguez, de Gran Canaria. Salut.

* Dia 15 de juliol es casaren en Jaume Estrany Vives, de Son Carrió i n'Antònia Servera Vives, de Son Servera. La nostra enhorabona.

* El 28 d'agost en Pedro Ramon Salom, petrer, i na Maria Manresa Massanet, carrionera, ferel l'esclafit a Son Carrió. Enhorabona.

* Dia 7 de setembre el barceloní Iván Preciados Rodríguez es va casar amb n'Ana María Rodríguez Barrera, de Cádiz. Enhorabona.

* El 26 d'agost es casaren dos llorencins: en Pere Roig Santandreu i na Miquela Servera Pascual. Salut.

* Finalment, dia 12 d'agost es va casar a Sant Llorenç la primera parella homosexual: n'Andreas Franke i en Thomas Wenzel, tots dos alemanys residents a Sant Llorenç. Va oficiar la cerimònia na Manuela Meseguer. En acabar una petita orquestra d'instruments de vent va tocar la marxa nupcial de Mendelssohn.

Bel Nicolau i Aina Simonet

En relació a aquest darrer apunt, vull aprofitar per donar l'enhora bona a la parella i també a na Manuela Meseguer, per desmarcar-se de l'estantissa posició del Partit Popular en relació a les noces homosexuals i oficiar una cerimònia que hauria d'esser tan normal com qualsevol altra.

Josep Cortès

Dimissió

Pau Quina

Sorprenentment l'entrenador del Cardassar va presentar la dimissió el passat 25 de setembre, un dia després de la derrota a casa davant de l'Escolar. Els motius, segons ell, és que no sentia el suport dels jugadors ni de la directiva. Alguna cosa hi devia haver si en només cinc jornades (amb resultats no gaire bons però tampoc tan pèssims) ja es rendeix, a pesar que cadascú dona una versió diferent. Ja veurem ara com se'n surt la jove directiva del club, que per primera vegada es veu en seriosos problemes. Tornarà a ser en Munar el salvador? Serà un altre entrenador de fora després de la mala experiència viscuda? Serà de la casa? La resposta segurament la tendrem ben aviat, però fins aleshores haurem de confiar en la feina del segon entrenador, en Tolo Pocholo.

Allò que és segur és que un any més el Cardassar ha començat la Lliga de manera irregular. Tant li és encadenar dos resultats positius com dos de negatius. Així, en només un parell de jornades de Lliga ja sap el que és perdre, el que és guanyar i el que és empatar. Segurament un dels factors que provoca aquest fet és la debilitat de l'equip en la part defensiva. El fet que un davanter centre com en Mestre hagi hagut de jugar més d'una vegada com a central demostra que els homes de la rereguarda amb què compta el Cardassar són insuficients per afrontar amb un mínim de garanties la temporada. O bé, els que hi ha no gaudien de la confiança del tècnic (és el cas de n'Esteve Sancho o d'en Planissi) i ara amb el futur nou responsable les coses canviaran. De totes maneres, ja veurem si el fitxatge del veterà Pedro Mas (un històric del Cardassar i que els darrers anys es dedicava al futbol sala) soluciona aquesta nafra tan perjudicial per a qualsevol equip amb ambicions. Per ara cal donar-li cert temps d'adaptació ja que recordem que fa algunes temporades que no trepitja cap camp de futbol oficialment.

Pel que fa al futbol base, la majoria de competicions encara no han donat el sus, però tots els al·lots ja es-

Juninho és un dels pilars del Lió

peren amb il·lusió començar un nou any futbolístic. Sembla que hi ha algunes cares noves en el cos tècnic d'aquests equips i des d'aquí els volem donar ànims per fer aquesta feina tan poc reconeguda però fonamental per garantir la qualitat del futbol del futur.

Finalment, a la Primera Divisió tot continua igual que aquests darrers anys: Barça, Madrid i València són els equips forts que es jugaran el títol de Lliga. El Barça té el mateix bloc que l'any passat, però amb més alternatives en defensa gràcies als fitxatges de Thuram i Zambrotta; el Madrid té un entrenador que a falta de bon joc garanteix resultats, com és el cas de Fabio Capello, que per malament que li vagin les coses almenys quedarà segon i amb molts pocs punts perduts; i finalment

el València té un entrenador seriós com en Quique Sánchez Flórez i s'ha reforçat molt bé (Morientes, Joaquín, etc.) i ha recuperat n'Edú. L'única cosa que el pot fer naufragar són les tenses relacions que hi ha a la plantilla (Ayala, Carboni, el mateix Flores...), perquè mentre les coses vagin bé no es noten, però quan la nau es gira tot surt a rel·luir. En un segon estadi ens trobam l'Atlètic de Madrid del solvent Aguirre i la contundència d'un grup compacte com el Sevilla. Aquests equips, just que els seus respectius entrenadors els sàpiguin treure tot el suc, al final també poden estar allà dalt amb els millors. I el Mallorca, què? Doncs que hem de ser sincers i saber dir que un equip que s'ha reforçat amb jugadors de qualitat com en Tristan, en Maxi o n'Ibagaza ja no pot aspirar només a no baixar, sinó que almenys hauria de quedar entre els deu primers. Pel que fa la resta, aventuro que el Saragossa serà el típic equip sobrevalorat que no farà tanta cosa com diuen i que els equips bascs, més el Llevant, el Racing, el Nàstic i el Re-creatiu sofriran per mantenir la categoria. Ah! i en Champions, com l'any passat, demano que per favor observeu la màquina de jugar a futbol que és el Lió. Segurament no es coronarà rei d'Europa perquè li falta aquell crack que fa el gol en el moment oportú, però segur que torna fer un bon paper. Aquí queda dit.

Tornarem el mes que ve amb més notícies i comentaris, i amb un poc de sort (i sobretot temps) amb alguna entrevista d'algun membre destacat de l'esport llorencí.

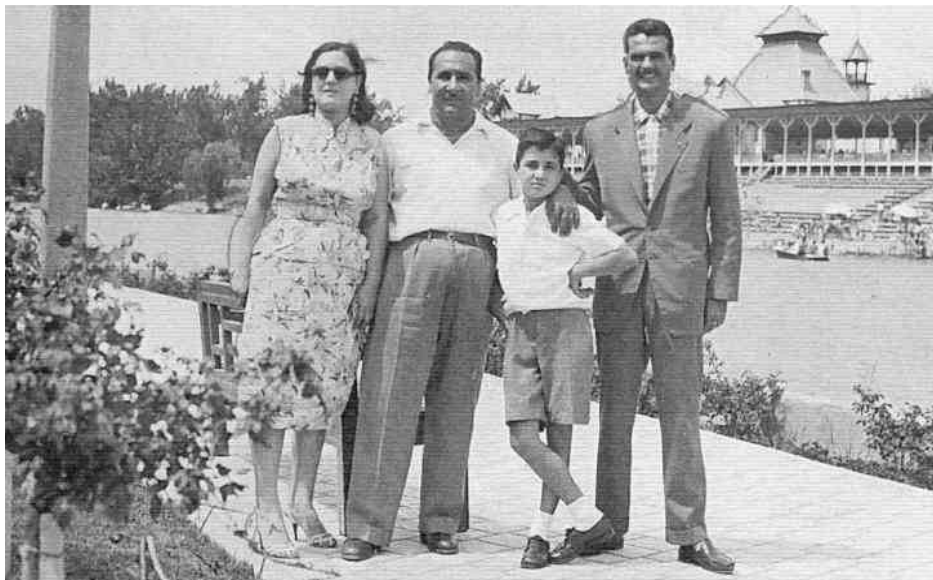
FERRERIA i ALUMINI	
	Ca'n Miquel
Mòbil: 626 051 729	C/. Son Colom, 6 Sant Llorenç 07530

Guillem Llinàs Riera, *Mec*: un llorencí emprenedor

A través dels *tebeos*, dels llibres o, sobretot, de les pel·lícules a vegades tenim notícia de personatges que se surten del que nosaltres entenem com *normals*. Són herois extraordinaris que fan coses que acceptem precisament perquè no ens toquen d'aprop, però no sol esser gaire freqüent que habitin entre nosaltres i ens els topem pel carrer. La gran majoria dels llorencins del primer terç del segle passat no va sortir mai de l'illa i fins i tot m'atreviria a pensar que les vegades que anaren a Ciutat es podien comptar gairebé amb els dits d'una mà. Uns pocs, en canvi, sí que s'aventuraren per terres d'ultramar, ja fos per cercar fortuna, ja fos per fugir d'un règim polític que no es destacava precisament per acceptar idees diferents de les seves. Un d'aquests personatges era en Guillem Llinàs Riera, més conegut com *en Guillem Mec*.

Nascut a la primera dècada del segle XX, va esser un dels primers llorencins que va fer el batxillerat, estudis que li pagà el seu padrí Toni *Garrit*, aquell contador de rondalles que té una escultura commemorativa a la plaça dels Morers. Gràcies al títol, durant la República es va poder presentar a les oposicions a la secretaria d'Artà, proves que superà i aconseguí la plaça, que va ocupar des del 27 de febrer fins al

Guillem Mec a Mendoza, amb la seva família i en Joan Garrit

18 de juliol de 1936, essent, segons deien, el secretari més jove d'Espanya.

El nostre personatge pertanyia a una família ben definida políticament, ja que era nebot de Joana Riera Llinàs, *Meca*, que per les seves idees va estar empresonada un grapat d'anys a la presó provincial, vora l'església dels Caputxins, entre la plaça d'Espanya i la de l'Olivar. Aquesta dona estava casada amb en Bernat Estelrich Galmés, *Carbó* -padrí jove d'en Tomeu *Carbó*-, que fou afusellat a Son Coletes el setembre de l'any 1936, ara fa exactament setanta anys, només perquè formava part de l'Ajuntament d'esquerres quan els nacionals pegaren el cop d'estat. El seu padastre, en *Salomó*, també va patir una certa repressió quan un conegut repressor llorencí el va obligar a empassar-se una tassonada d'oli de ricí.

En Guillem també era d'Esquerra Republicana, com el seu oncle polític, partit al qual s'afilià pel novembre de 1931, juntament amb altres 25 llorencins més, que s'afegiren als 61 que aleshores ja hi estaven. Es veu que en aquell temps hi havia molt d'interès per la política, ja que aquest partit va arribar a comptar amb prop de 150 afiliats només a Sant Llorenç, una xifra que probablement supera la suma de tots els que actualment militen dins algun grup, juntant les esquerres i les dretes.

No tenc dades que ho corroborin, perquè les societats secretes no solen fer gaire propaganda dels seus afiliats, però probablement també va esser en aquesta època quan es va apuntar a la masoneria, per les raons que més endavant exposaré.

Segons m'han contat, en Guillem era un home plantós, simpàtic i bon al·lot, qualitats que el feien esser molt famós entre les al·lotes de la seva edat -sobretot per na Joana *Mena*-, a qui organitzava balls, festes de fresses i espectacles de renom. En Joan *Garrit*, el qui m'ha contat la història, m'assegura que li contava que se solien trobar per algunes cases del carrer de Sant Llorenç -rebatat popularment com *el carrer del Foc*- ja que en ell hi habitaven moltes al·lotetes de la seva edat. Un dels espectacles més anomenats que va organitzar va esser la contractació d'Encarnación López Júlvez, "La Argentinista", una famosa *bailaora* flamenca que va portar al cinema Ideal, on abans hi havia la Central elèctrica local. Per fer-se una idea de la categoria d'aquesta dona basta dir que va actuar diverses vegades a uns recitals de poesia que feia Rafael Albertí, acompanyada al piano per Federico García Lorca, segons assegura el *Google*. Un altre espectacle molt celebrat fou quan un grup de llorencins va representar

Bernat Estelrich, Carbó

una comèdia i ell va cantar el famós tango "Adiós muchachos".

Quan assassinaren el seu oncle polític, el qui esperava ésser el seu sogre -un comerciant que venia bacallar i arengades a una botiga del carrer del Sindicat i que tothom coneixia com "El Bacallaner"- li recomanà que s'entregàs voluntàriament per fer el servei militar amb els nacionals, ja que sinó s'exposava a seguir el mateix camí, però ell, una vegada entregat, no se n'acabava de refiar i, treient-se la roba de soldat al peu de la murada de Ciutat, enfront de la Catedral, es va llençar a l'aigua i va nedar fins a un vaixell carboner francès que hi estava fondejat, esquivant el far de Portopí que il·luminava les aigües de la badia per a què ningú no s'escapàs. Va demanar asil polític i va marxar amb el vaixell cap a Marsella, on hi va estar aproximadament fins l'any 1941, treballant a la distribuïdora de fruites d'un comerciant sol·leric.

Com que les coses per Europa no es presentaven gaire clares, es va posar en contacte amb una organització per als refugiats que depenia de les Nacions Unides -probablement, com deia abans, amb el recolzament de la masoneria internacional- i va aconseguir que el portassin fins a Santiago de Xile, on hi vivia na Margalida *de sa Coma*, una cosina seva que estava casada amb n'Esteve, un ex-soci de Jaume Llinàs, el *Moleter*. Aquest home tenia part a un negoci que comptava amb una gran cambra frigorífica, on

emmagatzemaven carn per poder-la revendre a bon preu.

Durant uns anys, talment com ho hem vist fer a les pel·lícules de l'*Oeste*, en Guillem va fer de vaquer, transportant vedelles des de Mendoza, a l'Argentina, fins a Santiago de Xile, a través dels congosts dels Andes, amb una quadrilla d'homes muntats a cavall. A Santiago n'Esteve les sacrificava i congelava proporcionant-li un negoci d'allò més pròsper.

A Mendoza s'hostatjava a una mini-cadena d'hotels anomenats *Italia* i *Nueva España*, propietat d'uns catalans que també havien emigrat a l'Argentina. Allà hi va conèixer na Pili, la filla de l'amo, s'enamoraren i decidiren casar-se, per la qual cosa va canviar l'ofici de vaquer pel d'hoteler, ja que a partir d'aleshores va començar a regentar un dels dos hotels de la família.

A L'Argentina va continuar les seves relacions amb la masoneria i es va apuntar a la Lògia San Martín, de Mendoza, fundada l'any 1853 i com que el seu prestigi social anava en augment aviat en va ésser nomenat Gran Mestre.

L'any 1955 va tornar a Mallorca en una visita que va durar poc menys d'un any, ja que volia veure per darrera vegada la seva tia, na Joana *Meca* i la seva padrina. Abans de venir li asseguraren que el delictes de pertànyer a la masoneria havia prescrit, però no sabia que encara era vigent el de deserció de l'exèrcit, per la qual cosa va haver de fer front a un judici, en el qual el va

Joana Riera Llinàs, Meca

defensar l'advocat Alfonso de la Fuente Chaos, que entre 1956 i 1960 va ésser el president de la Federació Espanyola de Futbol. La cosa va prendre per bé i, gràcies al recolzament de Tomàs Roselló, va aconseguir l'absolució, tot i que la feta li va costar 25.000 pessetes d'aquell temps.

La visita a Mallorca també va estar motivada per una malaltia que a la llarga el portaria a la tomba, ja que tenia un líquid maligne a l'espinada que el feia patir molt. Els metges li deien que només amb una operació es podria salvar, però tan sols li donaven un 10% de possibilitats de superar el quiròfan. Aquí va visitar diversos metges i fins i tot un curander de Manacor, que li va assegurar que el curaria amb un simple *pegat foradat*, cosa que, evidentment, no va succeir.

Abans de tornar-se'n, ja que en Joan Garrit havia de viatjar a l'Argentina i s'havien fet molt amics, li va comanar que se n'anàs a caseva i que se'n cuidàs de la seva família fins que ell arribàs.

En Guillem *Mec* va morir a Bahía Blanca, al sud Argentina, l'any 1965, en el quiròfan, mentre un metge que li havia donat més esperances de les que realment podia tenir intentava operarlo del seu mal. Sembla una mort poc adequada per un home aventurer i emprenedor que havia viscut la vida tan intensament..., però ja sabem que a l'hora de la mort no solen deixar triar.

L'any 1955, a la visita que va fer a Mallorca

La bandera, al balcó!

El pròxim 12 de setembre, tots els mallorquins i mallorquines celebren, desde fa 10 anys, la nostra diada.

I quina millor manera de fer-ho que penjant la nostra bandera. Aquest 12 de setembre la bandera, al balcó.

conselldemallorca.net

Diada
de Mallorca
12 DE SETEMBRE

Mallorca ets **tu**

Consell de
Mallorca

El butlletí del Partit Popular

Josep Cortès

L'altre dia, quan vaig veure darrera la persiana de l'entrada que ens havien deixat el núm. 6 del butlletí del Partit Popular, vaig pensar que la cosa millorava, ja que a més de portar-nos-lo a canostra -no ens l'havien duit mai, sempre havíem hagut d'anar a cercarlo a la farmàcia- aquesta vegada tenia 12 pàgines i no com els primers, que només comptaven amb un full DIN A3 doblegat per la meitat. "Els hauré de donar l'enhorabona", vaig pensar i vaig començar a fullejar-lo.

El primer que em va cridar l'atenció -a més de les habituals faltes d'ortografia, que superen amb escreix la setantena i ja no són notícia- va esser que de les onze pàgines d'opinió -la darrera és de propaganda de la Conselleria d'Obres Públiques; per cert, és curiós que el Govern subvencioni els butlletins del Partit Popular, o no?- n'hi ha vuit que ataquen directament el batle, amb expressions com "la incompetència del batle", "no actua de manera equànime", "una nova incongruència del batle", "no gestiona bé el municipi", "deixi de banda els vicis que ha adquirit", "l'únic que cerca és la seva promoció personal", "el batle passa absolutament de tot"... Sagrades!, vaig pensar, es veu que na Manuela apunta directament al cap de l'Ajuntament i el que cerca de manera desesperada i inequívoca és el càrrec de batlessa. Ja ho veurem, què serà, en esser cuit.

A més d'atacar el batle, el butlletí dedica la portada i dues pàgines a l'autoalabança, ja que per lo vist si asfalten les nostres camades és només gràcies a la intervenció de les seves regidores, no perquè els llorencins tinguem dret a què es reinverteixi en el municipi una

part dels nostres impostos. També estan alabats perquè un fill de n'Aina *Fal'lera* ha constituït en el municipi una junta de Noves Generacions del Partit Popular. La veritat és que noves, el que es diu noves, no és que ho semblin gaire, perquè la meitat dels que surten a la fotografia ja són més aviat *generacions granades*, amb perdó. Des d'aquí, així i tot, li vull donar l'enhorabona, amb l'esperança que no es tracti només d'una jugada electoral.

La pàgina que falta per fer la dotzena parla d'una modificació del polígon industrial, ja que, asseguren, "no tenen gens clara l'actuació de l'equip de govern" i "no ho entenen". Com que es tracta d'una quarterada de la meva propietat, miraré d'explicar-los-ho.

Quan començaren a parlar de manera seriosa de la posada en marxa del polígon industrial de Sant Llorenç, em vaig assabentar que el bocí que tenc a sa Blanquera també hi estava inclòs, de la qual cosa fins aleshores no m'havia temut, degut a la meva deixadesa per no haver-ho consultat abans. Després de discutir-ho amb la família vaig parlar amb el batle, amb en Guillem Llull i amb en Josep Melià, per demanar-los a veure si hi havia possibilitat de què la meva finca en quedàs exclosa. Em contestaren que en principi no tocava haver-hi problemes, ja que estava a l'extrem més llunyà del polígon i no hi havia ningú més implicat amb la modificació; si hagués estat enmig no hauria estat possible, però en aquest cas veien la proposta viable. Com arguments vaig aportar que a la finca hi ha 130 oliveres, una trentena de tarongers i una dotzena i mitja de pins, a més d'un centenar de cipresos, essent l'única finca del polígon que té arbres i una casa, a part d'estar a la part més baixa del terreny i ben aferrada al torrent, amb el perill d'inundació que aquesta situació comporta.

Així que "de difícil accés", que diu el Partit Popular, res de res. L'Ajuntament l'únic que ha fet és atendre la petició d'un contribuent, una petició que no perjudicava en res al municipi ni a cap particular i que no cercava el

més mínim benefici econòmic. Tan mal fet està, això? O no es poden atendre les peticions dels veïns?

I vull ressaltar això de què no hi cap benefici econòmic perquè basta fer quatre comptes damunt damunt per veure en què consisteix la petició. Si dels set mil metres me'n quedassin aproximadament la meitat, em tocarien set solars de cinc-cents metres cada un dins un polígon industrial que actualment és zona rústica. Saben els populars quants de dobbers em suposaria, això? Han calculat el que deixaré de guanyar per tenir una finca dins una zona rústica en lloc d'urbana? Jo comprec que no ho entenguin, ja que per altres indrets de l'illa acostumen a requalificar al revés i els ha vingut de nou la meva proposta, però si la cosa fos de rústic a urbà, per ventura sí que ho comprendrien, i sinó que ho demanin a del Olmo, de Santa Margalida, a Delgado/Nigorra, de Calvià o als qui han gestionat lo de Son Espases, que darrerament surten tant pels diaris...

A més, estic endarrer d'una cosa. El Partit Popular i Unió Mallorquina votaren contra la meva proposta i m'agradaria saber perquè. Jo només hi veig dos motius: o perquè la modificació comportava un perjudici per al municipi o perquè és sabut que les meves simpaties no es decanten precisament cap al Partit Popular. En el primer cas hi estaria d'acord, sempre que m'explicassin els esmentats perjudicis; en el segon rotundament en contra, perquè suposaria que les seves votacions no són imparcials i que estan motivades més per la simpatia personal que per la justícia de la proposta. Seria aquest un camí molt perillós que donaria peu a suspicàcies a l'hora de contractar personal, atorgar una concessió d'obres o serveis, concedir una subvenció o atendre qualsevol casta de petició.

Esper que no sigui aquest el cas i que les actuacions de la que aspira a ser la batlessa de Sant Llorenç estiguin marcades només per la imparcialitat i la justícia, perquè si no és així no es mereixeria ocupar la primera cadira del nostre municipi.

Joan Roig

Jaumet: Es pardal, al·lots, que fem de via cap a sa meta, ja hem passat ses vacances i part de s'altre mes. No, i no vos veig molt morens, o no heu canviat de ritme? I ses festes, què? Bé amb tant de temps podem parlar de moltes coses. O no?

Julià: Ara, com que estè de moda parlar d'emigrants i de *caiucos* m'extranya que sa premsa s'oblidi des qui entren pets aeroports o per sa frontera. I tots aquest no me preocupen gaire, es que me preocupen són es xinesos. Voltros heu vist mai un xinès que faci feina per un altre, a no ser a una empresa xinesa? Amb preus més barats i fent competència deslleial. Aquest són perillous.

Xesc: Parlant de perill voldria parlar d'Israel, un país format pets aliats després de sa guerra mundial, robant terrenys an es seus veïnats. Després ells mateixos seguien robant i ara no pensen, lo primer de tot, en tornar a ses antigues fronteres, en lloc de per qualsevol contratemps invadir qualsevol veïnat amb so consentiment d'en Bush, fent matances arreu arreu. Així, no tendrà mai raó, només força, Nordamèrica.

Ramon: Heu esmentat en Bush. Ara se parla molt d'implantar sa democràcia a Cuba. Facem un pregària perquè aquest senyor no hi posi sa pota. Amèn.

Xesc: El Sr. Aznar i tots es seus esclaus pegaren es crit en el cel perquè un jovenell posà un mocador moro en es coll del Sr Zapatero. Se veu que ja no se'n recorden de quan n'Aznar va embotonar n'Arafat i li clavà una besada en es morros. Que no se'n recorden o només ho fan per inflar?

Julià: No, no ho són desmemoriats, junt amb ses tres Maries de la Cope i el Mundo no sé molt bé lo que cerquen, però cada mes tenen un trull

nou, quan no són mentides són exageracions. I ara li toca a un document segons el Mundo que implica ETA amb l'11-M. En Trashorras ja va declarar que si el paguen ell conta sa guerra civil i demostra com en Franco no hi va tenir res que veure. Es igual, ells erra que erra. Aquest pic donant sa raó a un delinqüent.

Tomeu: Tu, com que me dónes bolla, traient el Sr president pel mig... Quan el Sr Matas era ministre va legalitzar sa cèlebre piscina del Sr. P. J. Ramírez. Però s'ha demostrat que aquest Sr és l'amo d'Espanya, perquè an es socialistes també els ha agafat ben agafats de sa collada. Mirau lo greu de s'assumpte: mentres s'estava jutjant uns policies per omisió de perseguir delictes, ess guàrdies civils se negaren a acudir en ajuda de sa policia local de Son Servera. Per ordes superiors no podien deixar tot-sol aquest subjecte. Imaginau si a qualcò se li ocorre banyar-se a sa piscina i li intoxica s'aigo, quin drama per sa nació.

Ramon: I és clar, amb tot inclòs, desplaçament i entrepà per dinar, no és d'extranyar sa festa que se muntaren es pperos per devers sa Costa des Pins, simulant defensar sa pau i sa tranquil·litat d'aquest subjecte.

Xesc: Del Sr Matas toca ara? S'altre dia es nostro president, com que s'acosten ses eleccions, se va reunir en secret, però sabut amb sos directors d'IB3. Mos podem imaginar perquè. Quan s'oposició va començar a donar canya, la Sra Estaràs, amb lo intel·ligent que és ella, no ho va arreglar gens, va dir a sa premsa: És clar que IB3 és sa televisió des govern.

Julià: Seguirem amb el Sr Matas. S'altre dia es nostro president va demanar dobbers an el Sr Zapatero per investigar. Què vol investigar, aquest? Ses cerveses que necessita un *guiiri* per engatar-se? Es nou deterior produït pes tot inclòs? Fins quan podem seguir construint?. O sa comissió que se li pot treure a un bloquet?. Punyeta... i si anassen en sèrio?

Xesc: Però com que estam acostumats a sa demagogia i ses mentides d'aquesta gent, un sempre se malpen-sa. Perquè, veiam: segons es pperos

des poble, a sa publicació en es seu bolletí i a altres diaris es nostres dirigents s'han tornat oblidar de sa gimnasta Naomi Galmés. O no miren ets acords de govern o menteixen com només es PP ho sap fer, perquè a sa gimnasta dia 7 de juliol li daren 1.250 Euros. Un altre que per lo vist tampoc s'han temut: Dia 13 de setembre sa junta de govern aprovà comprar sa Sala Rigal i es solar que va des cul de sa sala fins an es Carrerillo, total 824 m² amb un cost de 385.000 euros. I sense perdre temps dia 15 de setembre se firmà davant notari. Un no vol ser malpensat, però pensa: si per obtenir es poder se menteix tant, quant el tenguin per no amollar-lo, què faran?

Tomeu: Es pardal, voltros pareix que teniu plat posat damunt taula per devers s'Ajuntament. Ido no, també necessiten de tant en quant recordar-los ses coses que no funcionen, i ses que no veuen o creven que no són d'interès p'es poble. Per exemple: sa policia local per sa vorera de mar comença a merèixer qualche felicitació, però en es poble, principalment es conductors, seguim fent lo que mos dóna la real gana, ses motetes de nit no paren, a part d'altres gamberrades. Una altra: com que cada any per ses festes se celebra sa ruta en bicicleta de San Llorenç a Infern, en vista que tenim una desbrossadora i en aquell moment se dedicava a fer camins nets, no trobau que lo seu hauria estat fer tota aa ruta uns quants dies abans? Així no s'haguessin esgarinxats es colzos i ses cuixes. Bé, entre tots segurament l'any que ve hi pensarem. Parxes? Sí però és menys dolorós un parxe que una esgarrinxada. A més, duien un camió i una furgoneta d'assistència.

Jaumet: Perquè vegeu com en es nostro poble tenim tota casta de catxondos, vos ne contaré dues que vaig sentir per ses festes dins es bar: parlant de sa sopera que hi ha pel món, un mig adormissat va aixecar es cap i li amolla aquesta: quan torni entrar sa República farem un restaurant a sa Rec-toria, i així podem mostrar an es joves on és s'església. Un altre, un moment donat li escapa aquesta: a un país multicolor, durant quaranta anys va

governar un dictador. Va matar s'il·lusió perquè sempre va afavorir es dolentó, i ara mos vol tornar endossar es ppio. "Mariposa" homo. Bé això s'ha allargat molt, i ses festes han acabat. Recordam quatre frases i sa contarella d'en Mariano i fins sa pròxima?

Tomeu: Tot bon cavaller cau, i tot bon ase s'aixeca. Qui fuig de Déu corre debades. A Petra el dimoni s'hi va retre.

Mariano: Santa Rita la té de fusta, per això no li pica. Es pensar no és sebre, i es sebre és d'ases. Qui me vulgui mal que rebent.

Ramon: Qui fa un covo, en fa cent. Qui està avorrit que se pengi. A mitges no s'omplen sitges.

Julia: Després de figues-flors vénen ses agostenques. Déu dona faves a qui no té barram. No pot dir: d'aquesta aigo no en beuré.

Xesc: Sa força convenç provisionalment, sa idea queda per sempre. Sa pluja de tardor, és sa millor saó.

Mariano: A un poble, quan encara hi havia es cacic, es xulo, en una paraula: l'amo. Un dia arriba un metge que se va començar a fer famós perquè sa gent deia: Quase sense aixecar es cap diagnostica es malalts. L'amo sempre les contestava: sereu beneites, no veis que se'n riu de voltros? Però mira per on un dia ell cau i se fa un esquing molt gros en es colzo dret. Va a veure es metge, i quan quasi sense aixecar es cap li diu: vaja un esquing més gros que vos heu fet en es colzo dret! Com que a ell això el va molesta, li contesta: sí però no venia per això, venia perquè es ronyons em fan mal. A idò vos hauréu de fer uns anàlisis d'orina. Jau aquesta botelleta i m'hi feies "pis" dedins; la me tornau i en tres dies vos donaré es resultats. Agafa sa botella, se'n va a caseva, crida sa fia i li mana fer "pis" dins sa botella. Quan sa filla li torna, se'n va an es garatge, treu un poc d'oli d'es coxo i també el fot dedins. Sense amollar sa botella se'n va en es bany se fa un "cinc contra un" i tot dins sa botella, la remena ben remenada i la du an es metge. En es tres dies, mort de rialles i aamb plans per contar-ho en es bar, compareix a ca's metge. Es metge, quan el veu entrar, l'escomet

ASSEGURANCES

Escala de Xfers s.l.

C/. Gran Via, 42
Tel. 971 85 62 31
Fax: 971 85 67 11
07570 ARTÀ

C/. Eilonor Servera, 121 B
Tel. y Fax: 971 56 45 02
07590 CALA RATJADA

C/. Major, 22
Tel. y Fax: 971 56 91 99
07530 SANT LLORENÇ

d'aquesta manera: de tres problemes que teniu vos n'he resolt dos i es tercer si m'ajudau també se resoldrà. Primer problema: teniu un filla de quinze o setza anys i està embarassada. Segon: jo no me gastaria ni un duro més en re-

parar aquest coxo, es pistons van amples i perd oli pertot. I es tercer m'hauréu d'explicar com heu aconseguit fer-vos un "solitari" amb s'esquing tan gros que teniu en es colzo dret, essent dret com sou, i fotre-ho tot dins sa botella.

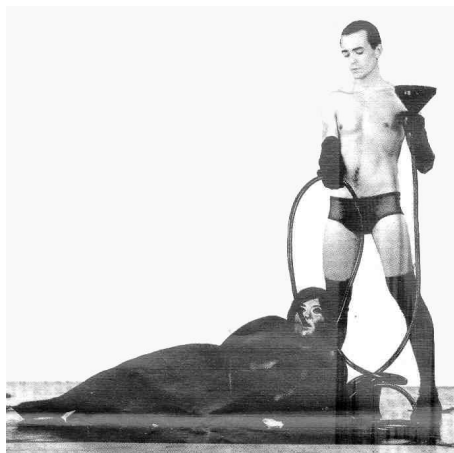

Per tots vosaltres i per molts d'anys

75e aniversari

ca na roseta

avinguda baix des cos (entrada c/. sant joan) ■ tel. 971 55 00 53 ■ manacor

Josep Cortès**JOAN MOREY**

El llorencí Joan Morey, com cada any, va participar en la *Nit Niu*, que enguany se celebrà a la Cala Sant Vicenç, on alguns artistes optaren per fer el muntatge damunt l'arena i altres a l'entrada de l'hotel.

En Joan va presentar "Lo frío y lo cruel", una *performance* basada en les tortures de Guantánamo, en la qual hi participaren dos actors, un d'ells caracteritzat com un vell marí.

Les seves representacions sempre solen esser polèmiques, i enguany ja començaren en el *càsting* que havia fet abans a Pollença.

LA TERRA DE DRIM

Per les festes de Sant Llorenç es va presentar el VIII tom de la col·lecció Es Pou Vell, "La terra de Drim", un conte de Pere Josep Santandreu il·lustrat pel també llorencí Joan Caldentey.

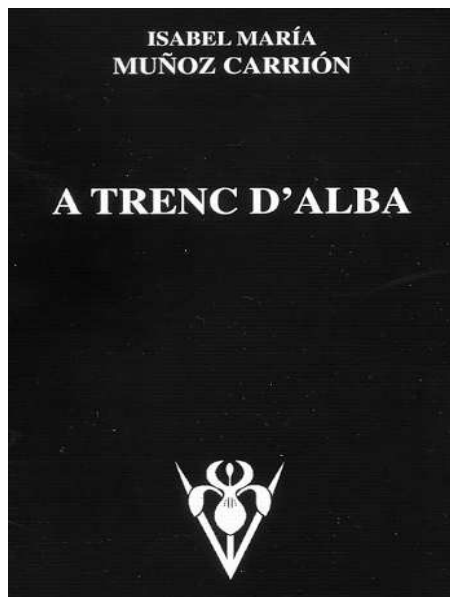
De la presentació se'n va cuidar n'Antònia Santandreu, qui amb un llençuatge fluït i molt divertit va parlar de l'autor i del llibre, provocant entre els assistents les ganes de llegir-lo.

Na Dolors Sánchez, en nom de

l'Ajuntament, va obrir l'acte i els dos autors del llibre també dirigiren unes paraules al públic, el qual, en acabar, els va fer allargar la presentació perquè volien l'exemplar firmat.

El conte havia resultat finalista del XVI Premi Guillem Cifre de Colonya de Narrativa Infantil i Juvenil, i es pot trobar a les llibreries i papereries de Sant Llorenç.

A TRENC D'ALBA

Gabriel Barceló Bover va esser l'encarregat de presentar el quart llibre d'Isabel María Muñoz Carrión, "A trenc d'alba", basat, en bona part, en els articles sobre poesia que l'autora havia anat publicant a Flor de Card sota els títols de "Els amors de Galatea" i "L'èter, trobada dels poetes".

El batle, en nom de l'Ajuntament, na Joana Domenge i l'autora del llibre completaren la presentació, que es va dur a terme a la biblioteca davant un públic que omplia el recinte, tot i esser una hora -les sis de l'horabaixa- un poc intempestiva per aquella època de l'any.

PUJADA A LLUC

El dia 9 de setembre els llorencins de la fotografia partiren a peu del poble i arribaren a Lluc l'endemà de matí, més frescs que una cama-roja.

En tot moment varen comptar amb una furgoneta de suport, que els proporcionava fruita i begudes sempre que n'havien de menester.

El centenar que no estaven tan forts començaren la ruta en autocar i baixaren del vehicle a Inca, des d'on s'enfilaren cap al monestir pel camí vell. Entre ells s'hi trobava l'amo en Joan de sa Begura, que ja ha complit els noranta anys.

MOLÍ D'EN BOU

En Bartomeu Caldentey, *Pinxo*, va esser el protagonista de la quarta entrega que el Diari de Mallorca dedica a la "Gran enciclopèdia de la cuina",

una col·lecció que tracta de les receptes proporcionades pels millor cuiners de Mallorca.

En Tomeu, que és l'únic cuiner mallorquí que compta amb una estrella a la famosa guia Michelin, va presentar un àpat integrat per un primer plat a base de gambes amb formatge maonès, uns galtots de vedella amb fresses, un picantó de nap amb arròs negre i uns pinyons de caramel i llimona. Sols de parlar-ne ja fa menagera!

CICLETURISTADES

Per quart any consecutiu, la Unió Ciclista Sant Llorenç va organitzar per les festes del poble una cicleturistada per la banda de tramuntana, amb el nom de "A l'Infern en bicicleta!".

Enguany el dia estava un poc

tapat i la ruta es va dur a terme amb una fresqueta que s'agraïa, després de passar un mes de juliol molt calorós.

Per les de la Mare de Déu també organitzà la més tradicional, ja que fa 23 anys que nins i grans es desplacen fins a Cala Millor per fer esport i degustar els queviures que ha preparat la família d'en Bernat *Busco*, que sempre ha col·laborat amb la xida.

HAVANERES

Dia 23 de setembre els Arpellots, de la mà de Tomàs Martínez -llorenç d'adopció- delectaren un escollit auditori amb les seves havaneres i altres cançons marineres, en un concert/sopar que es va celebrar a les cases de ses Toltes i que va resultar molt agradable.

Transport escolar

Antoni Sansó

Davant la demagògia del Partit Popular sobre el transport escolar en el municipi de Sant Llorenç, el PSM-Entesa Nacionalista va sol·licitar una reunió de la Diputació Permanent del Parlament amb la finalitat de debatre la proposta de subvencionar el transport escolar del batxillerat i de formació professional, ja que en aquelles localitats on no hi ha ni institut ni cap centre que imparteixi aquestes etapes educatives les despeses de transport cap a una altra localitat han de ser assumides per les famílies.

Per fer realitat el dret a l'educació en igualtat de condicions, l'administració educativa de les Illes Balears ha de promoure totes les mesures necessàries per garantir la finalització de l'educació obligatòria de tots els i les

joves, i fomentar l'accés posterior a la formació professional, al Batxillerat i als estudis superiors per tal de formar el jovent de les Illes Balears de la millor forma possible per al seu futur.

El Govern de les Illes Balears en mans del PP i, amb l'argument de facilitar la lliure elecció de centre ha decidit posar en marxa una línia de subvencions per a obres d'ampliació a centres educatius privats i, també, ha manifestat la intenció de concertar els estudis de batxillerat encara que al municipi o a la zona hi hagi instituts que compten amb places suficients, amb més motiu s'ha de fer càrrec del transport des d'estudiants que resideixen a pobles on no hi ha cap centre per poder estudiar batxillerat o formació professional.

D'altra banda, encara hi ha municipis o localitats que no compten ni amb institut ni amb cap centre educatiu que imparteixi estudis d'ensenyament secundari cosa que obliga els i les estudiants a haver-se de desplaçar bé en transport escolar, bé en transport privat.

El transport escolar és subvencionat a les etapes obligatòries, però no així en les post-obligatòries com el

batxillerat o la formació professional, fet que suposa una càrrega econòmica important per a les famílies ja que difícilment poden compaginar la utilització del transport públic regular amb els horaris dels instituts.

A més, la nostra és la comunitat amb la ràtio més elevada de joves que deixen els estudis una vegada acabada l'escolaritat obligatòria, fet que obliga les administracions a haver de posar en marxa totes les mesures necessàries per facilitar la continuació dels estudis i per garantir la igualtat d'oportunitats del jovent, independentment del seu lloc de residència.

Per aquests motius el Grup Parlamentari PSM-Entesa Nacionalista presentà al Parlament de les Illes Balears la següent proposta:

Que el Govern de les Illes Balears subvencioni el transport escolar de l'alumnat que s'ha de desplaçar de localitat per a poder realitzar estudis de batxiller i formació professional.

EN EL PARLAMENT DE LES ILLES BALEARS EL PARTIT POPULAR VOTÀ EN CONTRA D'AQUESTA PROPOSTA.

Maria Antònia Munar, Presidenta del Consell de Mallorca

Maria Antònia Munar és la presidenta del Consell de Mallorca d'ençà de l'any 1995, batlessa de Costitx des de les primeres eleccions democràtiques de l'any 1979 i presidenta d'Unió Mallorquina des de l'any 1992. Seva ha estat la iniciativa de la Diada de Mallorca, una jornada festiva dedicada a commemorar l'atorgament de la Carta de franqueses i privilegis del Regne de Mallorca, fet per Jaume II l'any 1276, que enguany s'ha celebrat per desè any consecutiu i amb major incidència que les anteriors ocasions.

Quin balanç feis de la Diada de Mallorca?

Positiu, perquè ha estat la més popular de les deu que s'han fet. I, enguany, la bandera ha fet parlar de la Diada i la Diada de la bandera, un símbol que hem donat a conèixer molt perquè, malgrat que té 700 anys d'antiguitat i fou donada pel rei Sanç, en ocasions es confon amb la de les Illes Balears, que és un invent posterior.

Han estat els simpatitzants d'UM els qui l'han tret al balcó?

Ja m'agradaria, voldria dir que n'hi ha moltíssims. L'ha tret molta gent: alguns perquè ja se la sentien seva com a mallorquins; altres perquè han vist una manera d'expressar la seva mallorquinitat; i uns altres perquè l'han vist atacada pels ultradretans.

Ha conduït, aquest fet, a encetar una guerra de símbols?

Algú ha tret l'estelada, algú la bandera espanyola... ja em pareix bé.

Algun any serà festiu el 12 de setembre?

Si estàs en les meves mans, ja ho seria; però és una potestat del Govern. Esperem que algun dia vegin la necessitat, tant per a Mallorca com per a les altres illes.

La Diada s'ha aprofitat per inaugurar la Televisió de Mallorca. És necessari aquest nou canal?

Va néixer per recollir una realitat que ja existia: que totes les televisions locals de Mallorca que havien emès durant 25 anys, sense cap recurs públic, havien de ser tancades. Nosaltres les

hem volgut acollir. A més, el dia després de la seva inauguració va quedar clar i demostrat que era necessària: el dia que es debatia a Madrid la reforma del nostre Estatut, no hi havia cap televisió que en fes el seguiment més que la Televisió de Mallorca. IB3 emetia en aquell moment una pel·lícula en castellà. El tema de la llengua seria la tercera raó, feta íntegrament en català i de proximitat.

El model lingüístic es té clar?

Claríssim. No es farà res en castellà perquè no és l'idioma a protegir ni a promoure.

Es doblaran pel·lícules?

No és fàcil posar una televisió en marxa i encara ens queden moltes passes per fer. Tenim molt bons professionals però tenim un pressupost que correspon al 10% del d'IB3. No tenim, de moment, recursos per posar en marxa una escola de doblatge, per tant, el que es pot fer és aprofitar el material que tenen altres cadenes. Ja hem parlat amb Catalunya per poder signar un acord i utilitzar la seva filmoteca, sense cap problema si les pel·lícules estan doblades al català de Barcelona.

Per a vostè, quina de les competències que té el Consell és la més important?

Sens dubte, l'ordenació del territori. Després de vint anys fent-hi feina, hem aconseguit tenir el Pla Territorial de Mallorca, que jo consider bo, sens dubte millorable, preparat durant el Pacte de Progrés i aprovat definitiva-

ment amb el PP, per tant amb un suport majoritari de la societat.

Quina és la seva principal virtut?

Determina quina Mallorca volem durant deu anys, què es pot fer i què no es pot fer en funció de percentatges. Ara bé, si el seu desenvolupament, que depèn de cada ajuntament, es fa no en deu anys sinó que en els primers sis mesos es consumeix tot el territori de creixement previst, doncs no serà un bon Pla Territorial, perquè se n'haurà fet un abús. Pitjor és encara que hi ha ajuntaments que passen, no només del Pla Territorial, sinó de totes les normatives existents i que fan el que volen allà on volen, concedint llicències allà on no es pot edificar. Això és un descontrol i no hi podem fer res des del Consell. Cadascú ha d'assumir la seva responsabilitat; no culpem el Pla Territorial del fet que un batle concedeixi llicències dins un espai protegit.

No podria fer el Consell algun esbucament exemplificador?

Són processos molt lents i costosos. Vàrem aconseguir tomar l'hotel de Montràber, a Fornalutx, però va requerir d'un seguiment molt puntual perquè no se'ns escapàs cap termini ni quedàs cap retxillera. Des del Consell i tants casos, és complicat. Ses Covetes és un altre exemple: el batle continua recorrent quan tothom sap que s'acabarà esbucant. Els xalets de Llucalcari en són un altre: hi ha una sentència i tothom es fa el ronsero. No basta la voluntat política. La justícia hauria de ser un poc més àgil en aquests temes.

Alguns ajuntaments proposen que sigui el Consell el que vigili l'urbanisme dins sòl rústic...

Quan no hi ha consciència entre els ciutadans que una cosa està mal feta, tothom és molt lax. A Mallorca, que algú edifiqui uns metres de més no es veu com una cosa perjudicial, i només es critica allò que és molt evident o molt gros. Falta aquesta conscienciació, que es tomin algunes il·legalitats, que es posin multes més severes. Però, a la vegada, el polític de torn s'ha d'enfrontar als seus conciutadans, i cos-

ta, però s'ha de fet, perquè acabarem tots urbanitzats.

Quines són les properes competències que el Consell ha d'assumir?

Hauria de ser turisme amb totes les conseqüències (en aquest moment ja tenim informació turística), per promoure aquells valors turístics que tenen un valor afegit, que es distingeixen d'aquell que és majoritari: els agroturismes, el turisme cultural, el turisme gastronòmic, el senderisme... I crec que, en aquest moment, el que ven és la marca Mallorca. Des del sector turisme estan molt convençuts d'això, ja que les Illes Balears, com a producte turístic, és un invent, i les diferents illes s'adrecen a un públic molt diferent.

I quines més?

També agricultura i joventut, que no varem acceptar en el seu moment.

Per què no les acceptàreu?

Mallorca és el 80% real de les Illes Balears, però a l'hora que el Govern ens ha de traspasar una competència fa una cosa: dos o tres exercicis abans, va eliminant recursos econòmics i personal perquè en quedin pocs. Aleshores força que Menorca i Eivissa diguin que sí. I com ho fa? Dóna el 25% i el 25% a les altres illes i a nosaltres la resta. Automàticament hem de dir que no, perquè no ens podem permetre el luxe de perdre tants recursos.

Per què pensau que succeeix això?

Perquè el Govern considera que el Consell és una competència directa, perquè tots tenim la seu a la mateixa illa, a la mateixa ciutat... tot i que hi ha feina per a tothom.

Creis que la reforma de l'Estatut Balear que ara es tramita pot canviar aquesta situació?

L'Estatut no és el que jo hauria fet, però és millor que l'anterior i fixa uns paràmetres de finançament que suposen una millora important per a l'autogovern. I, per això, hem dit que sí, començarem a fer feina amb aquest i d'aquí a un temps, ja procurarem fer una altra reforma.

A quin nivell posaríeu aquest Estatut?

No està a nivell del català, però

tampoc al d'Extremadura. Si al català li donàssim un deu, el nostre tendria un set. Amb el que teníem ara, de fet, encara hi havia feina per fer, el que passa és que hi ha d'haver voluntat de fer-ne i s'ha de tenir finançament suficient. No era un Estatut esgotat, però s'ha obert un procés de modificació i crec jo que ens hi haviem d'apuntar.

Pensau que respectaran la voluntat del Parlament Balear?

Canvis substancials no en poden fer, perquè és anar en contra del propi Parlament i no seria positiu.

Creis que estarà aprovat abans de les properes eleccions?

Seria bo, però depèn en absolut de nosaltres, sinó del Govern central. No obstant, no canvia massa el panorama dels resultats electorals.

Però hi haurà doble llista, al Govern Balear i als consells.

Jo diria ara que la majoria de partits optaran per col·locar el mateix cap a les dues llistes per no confondre l'electorat. Als partits petits ens possibilitarà posar més gent a les llistes, però no canviarà massa més coses.

En el vostre discurs de la Diada de Mallorca vàreu dir que cal posar fre a la immigració il·legal i descontrolada. Què significa exactament això?

Crec que governar significa prendre decisions i fer-ho amb perspectiva, de manera que se solucionin problemes abans que es produeixin. Fa quatre anys, en el discurs de la Diada, ja vaig preveure que hi hauria un problema greu en el tema de la immigració si no es prenen mesures. El temps, desgraciadament, m'ha donat la raó, i això ho reconeix tothom. Mallorca és una unitat territorial que és la que és: té els quilòmetres que té, i hi cap la gent que hi cap. A més, la nostra economia es basa en el turisme, cosa que significa espais verds, paisatges, seguretat. Per tant, és incompatible continuar aquest model que tenim i que continuï venint gent com ara, de forma descontrolada, que està creant guettos i màfies, i hi ha zones que només són d'un determinat col·lectiu. Això és insostenible des de l'aspecte de garantia de futur en el nostre motor econòmic, el turisme; en

el de la seguretat i en el del territori. Hem de dir basta.

Com creis que es pot aconseguir?

En el meu entendre els hem de donar possibilitat de subsistència a la seva terra perquè no hagin de venir, perquè no s'hagin de jugar la vida. És un problema per a nosaltres i és un problema per als seus països d'origen, perquè se'n van els més valents, els més joves, els millors... Hem de fer, totes les institucions, convenis de col·laboració amb els seus governs, escoles, organitzacions no governamentals, centres formatius, comprar la seva producció agrícola...

No existeix una necessitat mútua: ells de venir i nosaltres de gaudir de la seva mà d'obra?

Hem d'acceptar que vinguin totes aquelles persones que tenguin una feina en aquesta illa, i amb la remuneració que tendria qualsevol altre ciutadà, perquè en cas contrari és una competència deslleial amb el treballador local. Si no és així, estam creant pobresa i inseguretat. Si la immigració és legal, doncs perfecte. Però desgraciadament no és així.

S'integrarà a la cultura mallorquina aquest fluxe de novins?

Crec que qui ve a fer feina, té un habitatge digne i els seus fills van a escola, acabarà integrant-se. És més, a la llarga seran més mallorquins que els mallorquins, parlaran la nostra llengua i posaran noms tradicionals d'aquí als seus fills.

Per una banda es diu que Mallorca no pot créixer més, que no es pot construir més... però mai no s'havia ampliat tant la xarxa de carreteres com ara. Com s'entén?

Estam en una societat en la que prima la comoditat, i no podem anar en contra d'això. S'han de fer infraestructures i hi ha d'haver bones carreteres perquè s'hi pugui anar còmode, ràpid i segur. La configuració de la nostra illa no permet dur el tren o el metro a molts pobles, per tant ha d'existir una xarxa de carreteres, amb un transport públic, i això no significa que se n'hagin d'urbanitzar el voltants.

Tampoc mai no s'havien vist tantes grues...

Els ajuntaments han de tenir recursos econòmics per fer front a les seves necessitats. Avui, la majoria d'ajuntaments es financen amb les llicències d'obres i, si no creixen, tenen problemes econòmics. D'altra banda, hi ha un problema de distribució injusta, de manera que els municipis que han estat

més proteccionistes, no tenen les contraprestacions. És just que aquells pobles que aporten el paisatge que venen els veïnats es vegin compensats. Tot això, emperò, no justifica el que fan determinats ajuntaments, alguns amb alevosia.

Les taxes d'eliminació de fems han augmentat molt. Seguirà aquesta tònica?

No, no sempre pujarà tant. Fer les coses bé té un cost.

Què és, concretament, el que ha fet el Consell en aquest sentit?

Amb els anys que fa que som presidenta del Consell hem passat de zero a deu. Teníem 160 abocadors incontrolats, Son Reus que es pegava foc un parell de vegades cada mes, abandonament de trastos i enderrocs per tots els torrents... desastrós. En aquest moment feim recollida selectiva, reciclatge, compostatge, incineració, produïm energia a través del fems, reutilitzam... Amb el Parc de Tecnologies Ambientals hem passat de ser un exemple a no seguir a un lloc capdavanter dins Europa. La feina no acaba aquí, hi ha més fases i tot duu el seu procés, però hem fet molt de camí.

Com van les relacions amb el PP?

Tenim amb ells un pacte de governabilitat que crec que ha funcionat i ha estat bo. Sens dubte hi ha una pugna, sempre que vénen eleccions, amb tots els partits polítics. La nostra relació seria bona si no fos que és un partit que té un espectre que arriba fins a l'extrema dreta amb persones que creen problemes, que duen una

guerra en contra nostra, de la que ens ressentim. No és així a l'esquerra, que està molt més compartimentat.

I amb Jaume Matas?

Amb el president ens duim bé i no ens duim bé amb un sector del partit d'extrema dreta i amb un mitjà de comunicació que els fa de portaveu.

Quina postura té el vostre partit envers la piscina de Pedro J. Ramírez?

Quan és tan difícil posar ordre en urbanisme, no es poden fer excepcions, i molt menys excepcions que ofenen la intel·ligència. Pot haver-hi altres piscines que no estan legalitzades, però els propietaris no en fan ostentació pública ni exigeixen la seva legalització. Aquesta excepció és dolenta i contraproduent, perquè molta gent podria exigir el mateix; i el conveni perquè els nins hi puguin anar a nedar ofèn la intel·ligència dels mallorquins.

Quines expectatives veu UM davant les propers eleccions?

Doncs un augment important, perquè ens presentam des de la governabilitat, la feina feta, reforçant Palma, amb la necessitat que no hi hagi majories absolutes i que hi hagi gent que defensi Mallorca i els mallorquins.

Presentareu candidatura a tots els municipis?

Sí.

Entrevista conjunta de l'Associació de Premsa Forana

Ultramillor

**Agència de viatges del grup A
Títol 999**

**Carrer del Sol, 19
Cala Millor-Mallorca
Tel. 971 585720**

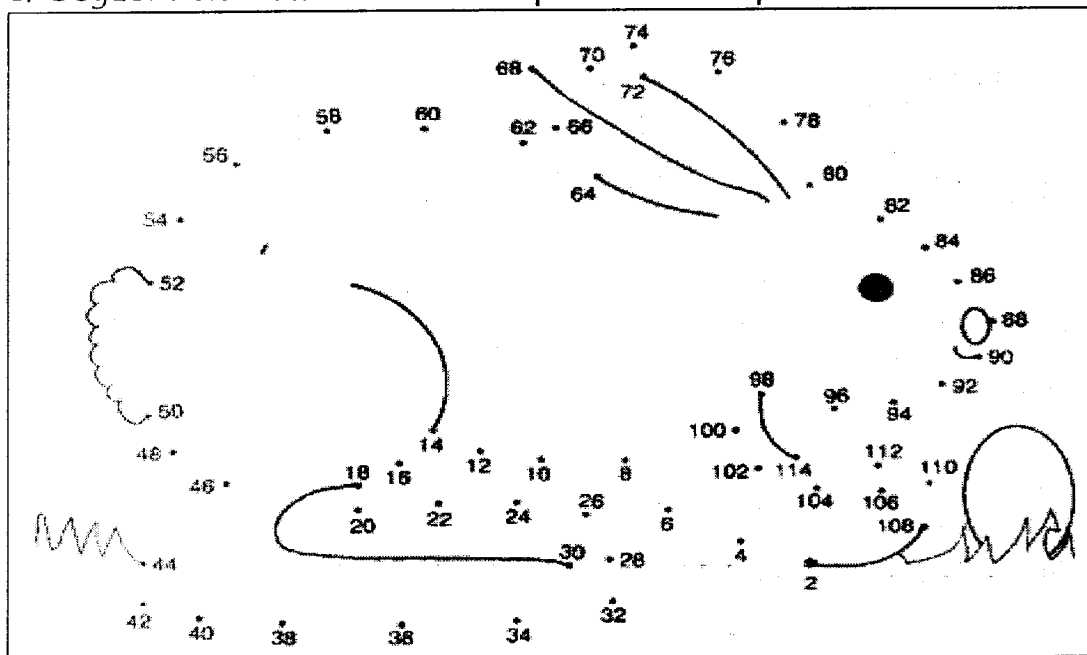
FONTANERIA

JOAN MIQUEL

C/ Verge Trobada, 46. - Mobil 636089861
07530 SANT LLORENÇ

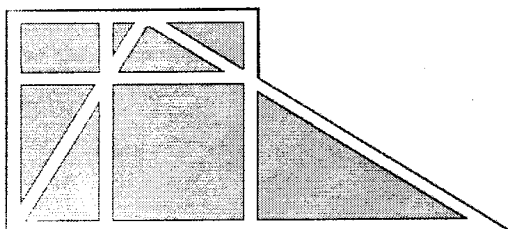
1.-Segueix els números i veuràs que és. Fixa't que els números van de dos en dos:

Margalida Fiol

2.- Aquí tens el plànol d'una zona de la ciutat.

Has de posar 3 policies a 3 encreuaments perquè vigilin tots els carrers però no pots posar 2 policies en un mateix carrer.

3.- Enigma:

Un nin s'enfila a un cirerer on hi ha cireres. No cull cireres del cirerer ni deixa cireres al cirerer. Com pots ser?

4.- Endevinalla:

**Vaig darrere d'en Ramon
i l'acompanyo a la nit.
Director, si no m'endevines
ja te'n pots anar al llit.**

Sabies que...

Cada minut, una persona parpelleja entre 15 i 20 vegades. És a dir, gairebé 20 000 cops al dia!

I quan estam cansats o avorrits parpellejam més que si estam atents i concentrats.

5.- Transforma la paraula PORTA amb la paraula MANIA només canviant una lletra cada vegada.

P	O	R	T	A
M	A	N	I	A

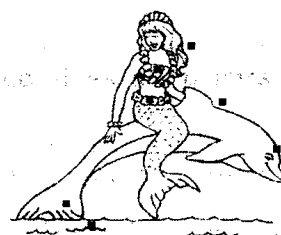
Solucions al número anterior

1.- Les set diferències:

2.- Endevinalla:

la cortina.

3.-

4.- Enigma: no queda cap ocell, tots surten volant quan senten el tret.

Osset de pelutx (I)

Crom el Nòrdic

Introducció

Aquest conte és una història d'amor. No és (ni he intentat que sigui) una història d'amor ni molt original ni tampoc extraordinària. Tampoc he intentat fer una història d'amor que agradi a tot el món: això, degut als gustos sempre plurals de la gent, és impossible. No vull dir amb això que parteixo de la base que qualsevol opinió o gust de la gent no hi estigui en contra. Com a escriptor, he de dir "No" a alguna cosa.

En tot cas, una cosa és certa: he escrit aquest conte pensant més en històries clàssiques i consells morals, que no pas en reflectir els problemes i maldecaps de la gent moderna (dit sigui "moderna" sense despectivitat), ni tampoc en expressar un conte de malestar, drogues, vici i pessimisme. És un conte de gent benestant que afronta els problemes de la vida i de l'amor.

No vull desvetllar ni tant sols el principi de la història. Per això, he posat al final un capítol resum. També he procurat que la història fos prou comprensible com perquè tothom la pogués llegir amb la suficient fluïdesa. Aquí veurem les dificultats amb què es trobaren Eric i Miranda des que es conegueren. El nom de la història ("Osset de Pelutx") ve d'un "mot", un pseudònim que li dedica la Miranda a l'Eric més coneixer-lo.

Així doncs, passem a la història.

"Miranda plora"

La Miranda no és més que una noia d'aquelles que en podríem dir casamentera. Simpàtica i complaent amb els homes, últimament es barreja amb gent que, cada dia ho veu més clar, no li convenen. Per dir-ho amb poques paraules, el seu nuvi (un tal Armando) és un punk, atrevit, maleducat, de fals somriure i enganyador. La pobre Miranda, però, s'ha fet una promesa solemne: no quedar-se mai sense nuvi, encara que això signifiqui haver de canviar l'anterior per un d'actual.

Per sort per a ella, la Miranda sí

té algun vertader amic. El Joan, company de col·legi, que sempre li ha desaconsellat la relació que té amb l'Armando i els seus col·legues. Avui, Miranda, com fa ocasionalment, ha anat a visitar el Joan i a parlar una estona amb ell. No obstant, la seva paciència, gota a gota, s'ha desbordat, i plora pel carrer sense ni preocupar-se per eixugar-se les llàgrimes. Està trista, i l'Armando li ha malferit tant l'ego, que va perdre la preocupació per les petites coses.

Arriba a la porta i truca. Li obre el Joan, que ara estava en casa sol. La veu plorar i l'abraça.

- Un altre cop l'Armando, oi?

- Sí, Joan. Ja no puc més. No et puc ni explicar el que m'ha dit davant un cosí meu que havia vingut a visitar-me. A més, no té ni vista: jo estic farta d'ell, però es pensa que m'empasso la seva forma de ser i encara que el trobo sexy. Quins collons!

- Ja et dic que trenquis amb ell.

- No puc, Joan!

- La Miranda el mira amb pena. Quan estava en el seu llit de mort, li vaig prometre a la meua àvia que mai, mai, en la mesura del possible, estaria sense nuvi. Quan vaig fer la promesa encara no sabia com era l'Armando, em pensava que tot era diferent. Ara l'àvia ha mort. Mira, l'àvia me l'estimava molt, i ho he de complir. Si trenco amb l'Armando trenco la promesa.

- Segur que la teua àvia ho entendria.

Bé, va ser la seva última voluntat, però trencaràs amb l'Armando i aviat en trobaràs un altre.

- No. A més, aquesta promesa la vaig jurar perquè, tu ja em coneixes, jo de testo la vida de la solteria. No sóc gaire una dona moderna, sóc més aviat clàssica, vull un matrimoni, vull ser fidel a un marit, tenint una feina pròpia i essent independent però vull estimar apassionadament algú.

- A veure, i em vols dir que et quedaràs amb l'Armando en nom d'aquesta promesa.

- No... Bé, des d'avui, estic pensant en si algú voldria sortir amb mi... però... però qui ho farà?

- Jo no puc fer-ho, Miranda. Ja ho saps: estic casat i estimo molt la meua dona. Jo estic segur que tu seràs una bona dona per a qui et trobis, com hauries pogut ser una bona dona per a mi si s'haguessin donat altres circumstàn-

cies.

- Ho entenc, i t'ho respecto. Però què puc fer?

La suggerència

En aquests moments, algú posa una clau sobre la porta. Obre un noi que mira amb extranyesa la Miranda (bé, al cap i a la fi ell i la Miranda no es coneixen) i que saluda el Joan. Després, tranquil·lament, va pel passadís i entra en una habitació.

- Qui és aquest noi tant guapot? -diu la Miranda, quedant-se mirant la porta on s'hi ha anat.

- Ah, bé, és el meu germà Eric.

- Sí, ja m'havies dit algun cop que tenies un germà. No el coneixia en persona, però... Bé, amb lo guapo que és l'Eric, segur que deu tenir núvia.

- No, no la té.

- Doncs és una autèntica llàstima.

El Joan mira la Miranda i pels ulls li passa la llum fugaç d'haver tingut una idea.

- Saps què penso, Miranda? Que tu podries fer bona parella amb l'Eric!

- Jo? Amb ell?

- I per què no? L'Eric també és un noi tranquil, poc amant de les aventures i respectuós. Si proves sort, potser ell et pot suplir el cabró de l'Armando.

La Miranda es quedà pensativa.

- I li demanaràs tu per mi que se m'animi a tenir una cita?

- No, això ho hauries de fer tu per pròpia decisió.

- Però... Bé, trobo que tens raó, al capdavant. Només que em posa una mica inquieta, això. Escolta, sisplau, tu millor no intervinguis, perquè al capdavant és veritat: coquetejar amb ton germà és assumpte meu i tu no hi has d'intervenir.

El Joan assenteix i se'n va a fer coses a la seva habitació, girant-se abans un moment per desitjar-li bona sort (li diu el següent comentari: "No et deixis impressionar erròniament per

mon germà: és una mica irascible però un home d'honor i, si t'ho manegues bé, t'estimarà"). La Miranda es planta davant el mirall del passadís, s'arregla una mica el pel, es guarda les ulleres a la butxaca de la jaqueta (ella no té gaires dioptries, al capdavant), es fa carantonyes a la galta per semblar-se més segura, i es disposa a entrar a l'habitació de l'Eric. Una mica abans d'entrar, pensa que, malgrat faci bastants mesos que surti amb l'Armando, ja ni se'n recordava de l'últim cop que s'havia arreglat per un home; la raó d'aquest anòmal interès per ella mateixa i el seu físic era que l'Armando havia fet vertaders esforços per estrangular-li la il·lusió i l'autoestima. Si ara l'Eric la tractés bé...

No s'ho pensa més i entra a l'habitació.

(Continuarà)

Poesia

Bàrbara Mesquida

Són unes festes de poble,
són uns vespres de descans,
són trobades a la plaça
amb gent dels nostres voltants.

Enmig de renous de festa
xeremies sent sonar,
sons de jotes i mateixes
per aquesta nit ballar.

Castells de focs d'artifici
no tenim perquè tirar,
quan hi ha pluja d'estrelles
per dins Sant Llorenç passar.

Amb la traca tot s'acaba,
però el record quedarà,
quan a la nit una estrella,
en el cel, torni creuar.

Manifest per la llengua

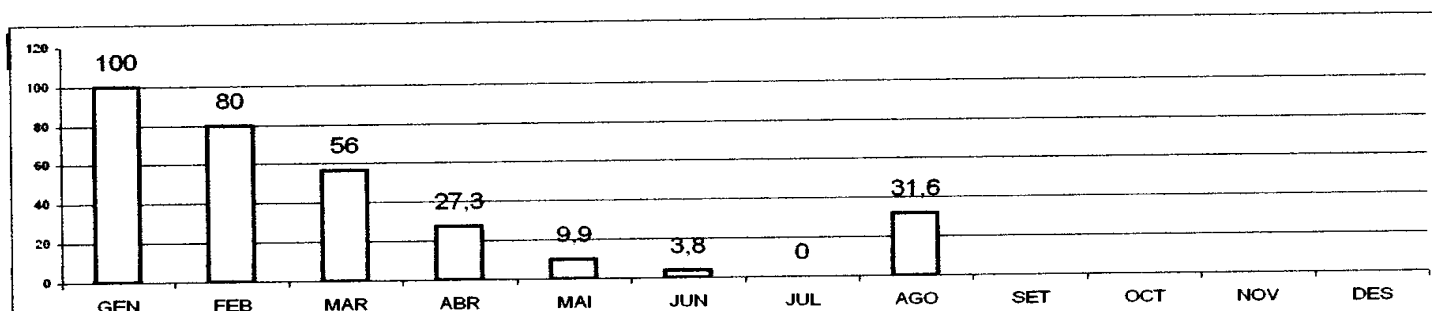
30 PERSONALITATS DE LES ILLES BALEARS SIGNEN UN MANIFEST A FAVOR DE RECUPERAR EL CONSENS EN MATÈRIA DE LLENGUA

DEMANEN ALS PARTITS QUE NO UTILITZIN DE MANERA PARTIDISTA LA QÜESTIÓ LINGÜÍSTICA

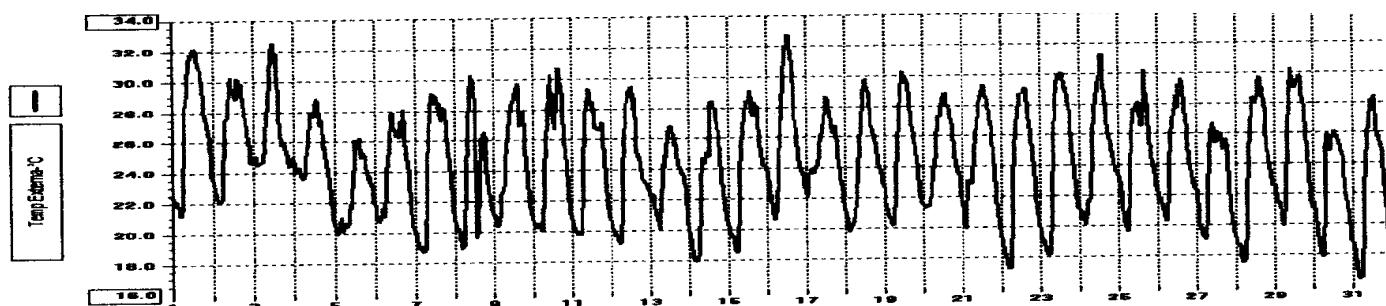
30 personalitats de les Illes Balears han signat el "Manifest pel consens a favor de la llengua", impulsat per l'Obra Cultural Balear, que demana als partits polítics que no facin un ús partidista de la qüestió lingüística i que recuperin l'esperit dels anys 80, que va permetre l'aprovació, per unanimitat del Parlament, de la Llei de Normalització Lingüística. Es tracta de la primera

relació de signants d'un manifest que s'anirà ampliant durant els propers dies. Subscriuen el document representants de diferents àmbits socials, entre els quals hi sindicalistes, intel·lectuals, juristes i dirigents de diverses institucions.

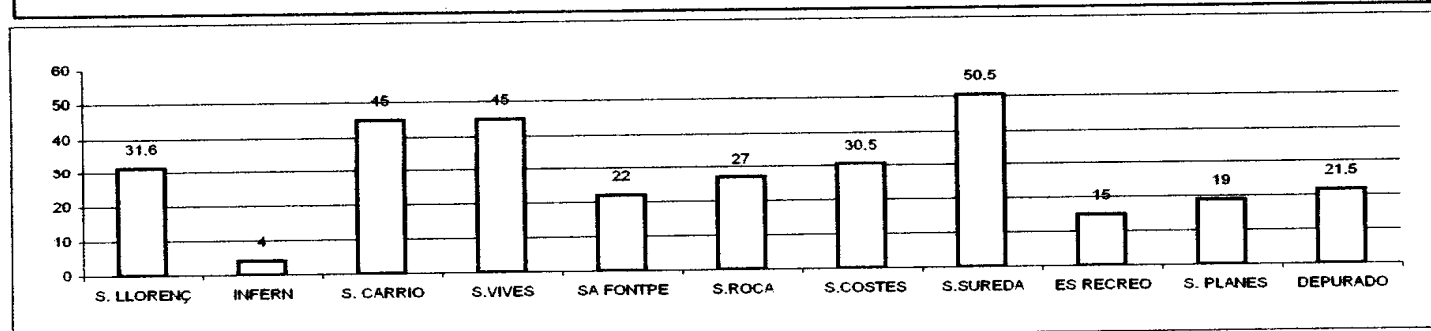
L'Obra Cultural Balear ve denunciant, des de començaments de la legislatura, els retrocessos que hi ha hagut en matèria de política lingüística, que s'han concretat en mesures contra la llengua i en discursos hostils cap al seu ús. El retorn de Jaume Matas a la presidència del Govern ha representat un atac directe a les senyes d'identitats, en especial a la llengua catalana, com no s'havia vist des dels temps de la Dictadura Franquista. En tots els casos l'impulsor ha estat el Govern, que no ha complert les seves responsabilitats legals i estatutàries de promoure l'idioma propi i oficial de les Balears. La societat civil ha demanat, de manera reiterada, una rectificació i la recuperació del consens en matèria de llengua.

Aquestes són les pluges a Sant Llorenç per mesos. Font: can Xesc

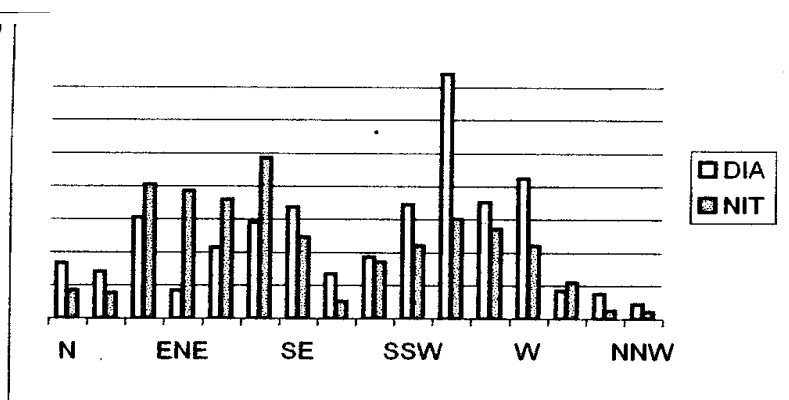

Evolució de la temperatura del mes de agost 2006 : font Ca'n Xesc B480

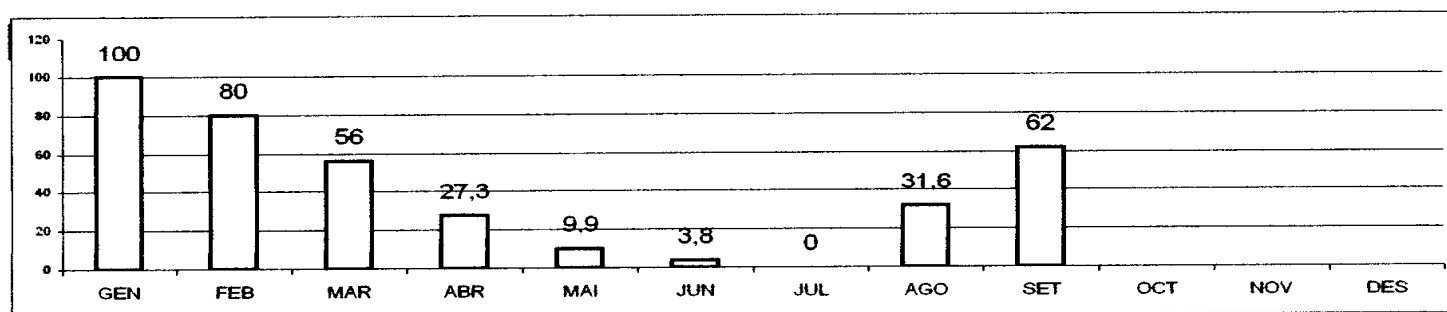
Aquestes són les pluges del mes d'agost de 2006 als diferents llocs del nostre territori

Resum comparatiu del mes de agost		
anys	2006	2005
Cel serè	12	16
Cel nuvolat	17	11
Cel cobert	2	2
Gelades	0	0
Calabruix	1	1
Boirades	0	0
Tempestes	3	2
Temp. màx.	33	34
Temp. mín.	16,2	24
Mitja del mes	24,5	12,2
Màx. mitja	29,8	
Mín. mitja	19,5	
Pluja del mes	31,6	25
Pluja acumulada	313	167,2
Velocitat màx.	del vent	
S.Llorenç	41,8	38
Sa Fontpella	57	46,3

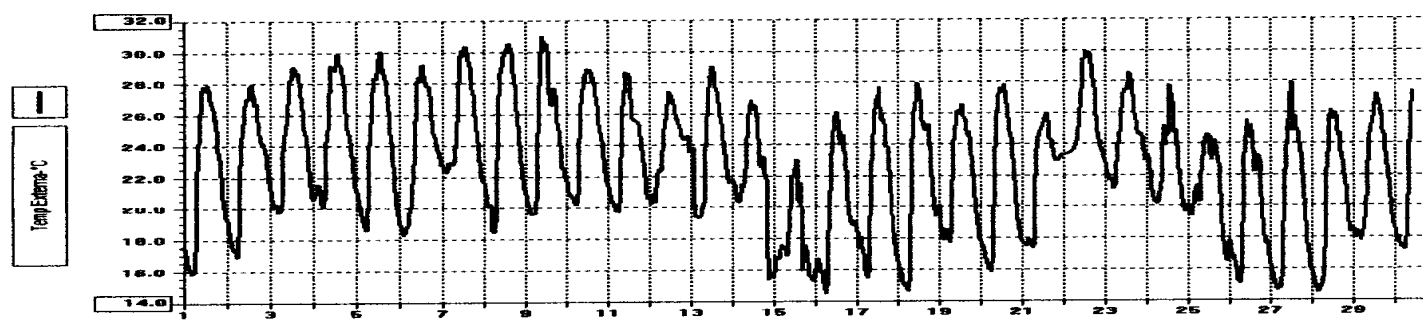

Direccions dominants del vent. Agost 2006

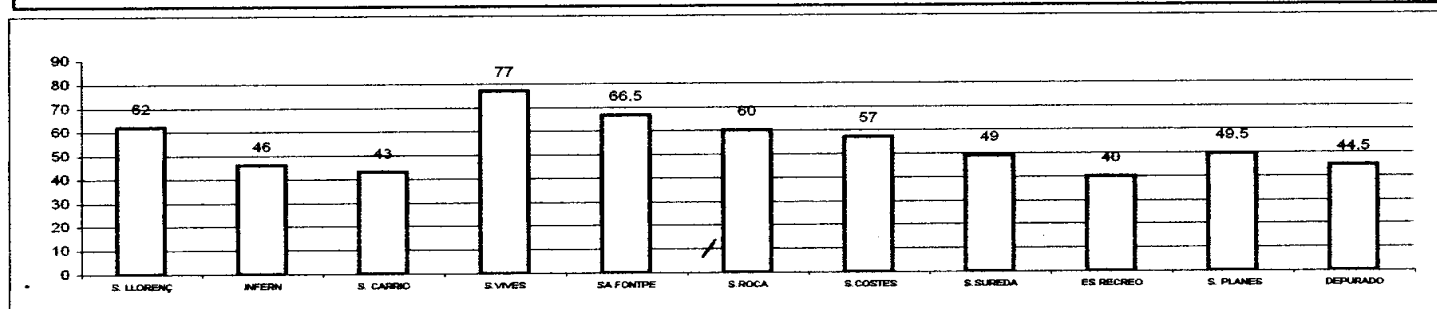
L'agost del 2006 s'ha caracteritzat per ser suau i no hi ha faltat la típica banyada dels paperins, ni el primer ruixat de la temporada, ni tampoc ha fet aquells dies que no són aguantadors. Així que un servidor firmaria que el de l'any que ve fos igual, amb 24'5º de temperatura mitjana. Per tenir una idea, l'any 2003 va ésser de 27'4º, és a dir, un agost dels més vitencs que coneixem.

Aquestes són les pluges a Sant Llorenç per mesos. Font: Can Xesc

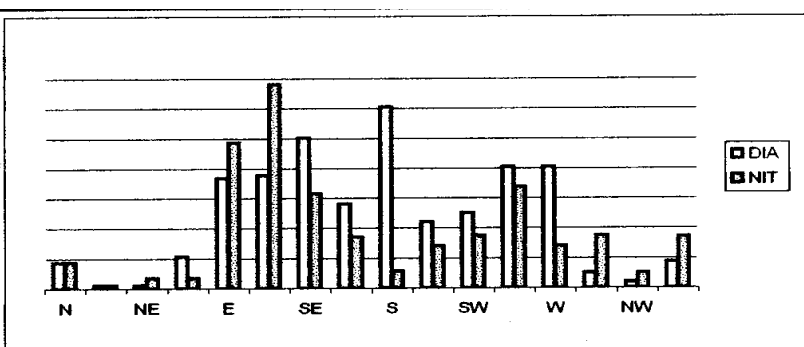

Evolució de la temperatura del mes de setembre de 2006 : font Ca'n Xesc B480

Aquestes són les pluges del mes de setembre de 2006 als diferents llocs del nostre territori

Resum comparatiu del mes de setembre		
anys	2006	2005
Cel serè	11	12
Cel nuvolat	18	9
Cel cobert	1	9
Gelades	0	0
Calabruix	1	0
Boirades	1	1
Tempestes	4	6
Temp. màx.	31,4	32
Temp. mín.	14,3	11,7
Mitja del mes	22,6	21,4
Màx. mitja	28,2	
Mín. mitja	17,7	
Pluja del mes	62	70,3
Pluja acumulada	375	237,5
Velocitat màx.	del vent	
S. Llorenç	48,3	41,8
Sa Fontpella	88,2	46,3

Direccions dominants del vent, setembre 2006

Després d'un llarg estiu arribam a uns moments de canvi de clima i poc a poc foravila es torna cobrir de verd. Enguany no es pot bravejar de bones saons, però almanco tenim la precipitació mínima per a què la vegetació pugui iniciar la seva marxa. Aquest estiu ha plogut una mitjana de 55 l/m2 i maldament hagués estat millor el doble, almanco podem donar gràcies. Esperem que durant la tardor no ens en faci qualcuna d'aquelles que surten pels diaris.

Nuclear? No, gràcies.

Tomàs Martínez

El dia que escric aquest article es compleixen 61 anys de la matança d'Hiroshima i fa només uns mesos que s'ha complert el vintè aniversari de l'apocalipsi de Txernòbil, dos desastres per servir en la memòria col·lectiva i en la individual.

Però la memòria és dèbil i des de fa uns anys circula la idea de l'impacte positiu de l'energia nuclear en el camp civil, de l'eficiència i excel·lència de l'energia atòmica i ha passat de moda la defensa del *Nuclear? No, gràcies*, que molts recordam com a emblema de lluita dels anys seixanta i setanta.

És segura l'energia nuclear? Fa uns dies es va per pública la sanció que el Ministeri d'Indústria i Energia havia imposat a la central nuclear de Vandellòs II (Tarragona). La multa d'1,6 milions d'euros era la conseqüència dels incidents que es varen produir el mes d'agost del 2004 relacionats amb el sistema de refrigeració del reactor nuclear, un accident que hagués pogut posar en risc les persones.

L'accident nuclear més greu de tots els temps ha estat el de Txernòbil. El dissabte, 26 d'abril de 1986, un augment sobtat de potència al reactor número 4 de la central va produir l'explosió per sobreescalfament de l'hidrogen acumulat dins del nucli, durant una prova en la qual se simulava un tall del subministrament elèctric.

La planta nuclear de Txernòbil està situada a Ucraïna, a 18 quilòmetres de la ciutat de Txernòbil, a 16 quilòmetres de la frontera entre Ucraïna Bielorrússia i a 110 quilòmetres de Kiev. La planta tenia quatre reactors amb capacitat de produir un total de 4.000 megawatts de potència.

Al voltant de la una i mitja de la matinada es van sentir renous molt forts i es va produir una explosió que va fer volar el sostre del reactor de cent tones de pes, es va produir un incendi a la planta, la temperatura arribà als 2.500 °C, i, a causa de la manca d'un edifici de contenció de la central nuclear, es dispersà la pluja radioactiva per zones de l'occident de la Unió Soviètica, Europa Oriental, Escandinàvia, el Regne Unit i l'est dels E.E.U.U. Grans àrees d'Ucraïna, Bielorrússia i Rússia en resultaren contaminades. La radiació alliberada va ser unes 500 vegades la radiació de la bomba atòmica llançada sobre Hiroshima l'any 1945. Es van evacuar prop de 350.000 persones. Les persones afectades superen els set milions i mig, les terres contaminades severament passen dels 160.000 quilòmetres quadrats (com una tercera part d'Espanya), el cost del desastre s'ha xifrat en uns 300.000 milions d'euros i les conseqüències sanitàries han estat desastroses: el càncer de tiroides s'ha multiplicat per cent en infants menors de 14 anys, per seixanta en els adolescents i ha augmentat un deu per cent entre persones adultes. Hospitals especialitzats com el de Mogilev a Bielorrússia han detectat mutacions en les cèl·lules sanguínies de les persones que viuen en les zones més contaminades i temen que això provoqui malformacions congènites en el futur. Es parla de cinquanta o seixanta mil morts en uns estudis i de fins a mig milió, en altres, com a conseqüència directa o indirecta del pitjor accident civil de la història.

El reactor nuclear de Txernòbil actualment està cobert per un sarcòfag amb més de 200 m² d'esquerdes que deixen escapar la radioactivitat que emana dels 400 quilograms de Plutoni que encara es conserven en el nucli del reactor.

Encara queden arreu del món reactors en funcionament com el de Txernòbil o de característiques semblants que han estat qualificats com a molt perillosos per l'Organització Internacional de l'Energia Atòmica (OIEA). En concret n'hi ha 24 que no reuneixen les condicions òptimes, la qual cosa fa que es coquetege amb el risc d'un nou accident nuclear.

Afortunadament les centrals occidentals són més segures tot i que, recentment, a Espanya, sense anar més lluny s'han produït incidents a Vandellòs II (Tarragona), a Zorita de los Canes (Guadalajara), tancada definitivament el 30 d'abril d'enguany, a Garoña (Burgos), a Trillo (Guadalajara), a Almaraz (Cáceres) o a Cofrents (País Valencià).

L'energia nuclear econòmicament no és sostenible, no és competitiva, crea inseguretat, contribueix al canvi climàtic i és un sistema de producció vulnerable.

Encara que ens vulguin fer creure el contrari; encara que el pensament de moda estigui a favor de l'energia atòmica, encara que la plaga de l'endormiscament col·lectiu ens afecti de ple, jo continuaré dient: Nuclear? No, gràcies.